

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 8. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za tuzemstvo: 15.20 L.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

I previsti movimenti ordinatamente continuati

attacchi nemici presso Sollum e Bardia stroncati — Un
velivolo inglese abbattuto

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 26 dicembre il seguente bollettino di guerra n. 572:
Le nostre unità hanno ordinatamente continuato, nella Cirenaica occidentale, i previsti movimenti che il nemico, nonostante intensi e ripetuti sforzi, non è riuscito in alcun modo ad ostacolare.
Bengasi praticamente distrutta, secondo l'affermazione radio dello stesso nemico è

stata occupata da reparti indiani senza combattimento.
Rinnovati attacchi nemici nella zona di Sollum e Bardia sono stati stroncati. Il nemico ha perduto alcuni automezzi blindati.
In una incursione su Tripoli un velivolo inglese è stato intercettato ed abbattuto in fiamme dalla nostra caccia.

Predvideni pokreti redno nadaljevani

Sovražni napadi pri Solumu in Bardiji odbiti — Eno
angleško letalo sestreljeno

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 25. decembra naslednje vojno poročilo št. 572:
Naše enote so v zapadni Cirenaiki v redu nadaljevale odločne premikanja. ki jih sovražnik navzlic močnim in ponovnim poskusom ni nikakor mogel ovirati. Bengazi, ki je dejansko uničen, so po radijski trditvi sovražnika samega zasedli

indijski oddelki brez bojev.
Ponovni sovražni napadi na področju Soluma in Bardije so bili strli.
Sovražnik je izgubil nekaj oklopnih avtomobilov.
Pri letalskem napadu na Tripoli so naša lovcva napadli in sestrelili angleško letalo.

Nemško vojno poročilo

Uspešno odbiti sovražni napadi v Doneški kotlini —
Ponesrečen sovjetski izpad iz Petrograda

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 25. dec. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

V Doneški kotlini so bili odbiti močni sovražni napadi s hudimi izgubami nasprotnika. Pri uspešni obrambi so odlično sodelovale tudi italijanske in slovaške čete. V srednjem odseku vzhodne fronte se hudi obrambi bolj nadaljujejo. Uničeni so bili mnogostevilni sovjetski oklopni vozovi.

Pred Petrogradom se je ponesrečil poizkus izpada močnih sil, ki ga je podpiralo 30 oklopnih voz. Pri tem je padlo nad 1000 sovražniških vojakov in je izgubljen sovražnik 19 deloma težkih deloma najtežjih oklopnih voz. Šest nadaljnjih oklopnih voz je bilo zažganih iz izstrelki. Letalski oddelki so napadali z bombami in strelnim orožjem v srednjem odseku vzhodne fronte kakor tudi na fronti pred Petrogradom sovrane kolone, bivališča čet in železniške vozove. Bojna letala so zadelo z bombami tudi oskrbovalne vlake na mурmanskem železnici. Na nekem drugem kraju vzhodne fronte so sestrelili italijanski lovski letalci štiri sovjetska letala.

V boju proti anglijski oskrbovalni plovbi so potopila letala v pretekli noči pred anglo- vzhodno obalo tovarno ladjo s 3000 br. reg. tonami. Štiri nadaljnje velike trgovske ladje so bile z bombami deloma močno poškodovane.

V severni Afriki se boji nadaljujejo. Bengazi je bilo izpraznjeno po načrtu ter ga je sovražnik zasedel brez boja. Nemška bojna letala so bombardirala vojaške naprave na severni obali Cirenaike.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 27. dec. s. Poročilo o vojaških operacijah v zadnjih 24 urah pravi: Na fronti Karelijske ožine je sovražnik na nekaterih točkah z nekaj četami napadel in

je bil povsod odbit z ognjem strojne in metalece bomb ter je imel izgube. Na fronti Sviru je sovražnik napadel na vsej črti z manjšimi silami; ter je bil povsod odbit na izhodne položaje. Na fronti vzhodne Karelije je sovražnik ponovno napadel v južnem odseku z manjšimi silami. Sovražnik je bil odbit ter je imel 200 mrtvih. Na severnem odseku obojestranski ogenj topništva in delovanje patrol.

Vsi napadi odbiti

Berlin, 27. dec. s. Iz pristojnega vira se doznava glede delovanja nemških črt na vzhodni fronti, da so se vsi sovjetski poizkusi za vzpostavitev stika na kopnem z oblegano garnizijo v Petrogradu izjalovili zaradi nemške obrambe. Zamrzla cesta Ladogaške jezera je stalno pod ognjem nemškega letalstva, ki bombardira sovražne kolone in preprečuje sleherno vredno gibanje in dotok edine črte obleganec.

V četrtke popoldne je nemški pehoti uspelo zavrniti poizkus izpada iz Petrograda. Sovražnik je vrgel v napad svojo pehoto v zelo dolgi črti in se ni oziral na izgube, da bi dosegel vsaj krajevni uspeh. Akcija so podpirali tanki, ki jih je bilo kakih 30, med njimi težki in najtežji. Mnogi od teh so po srđiti borbi ostali na terenu uničeni in onesposobljeni, ostali so se pa morali poškodovani vrniti. Rusi so tudi to pot imeli znatne izgube na ljudeh in materialu.

V nekem drugem odseku fronte so Sovjeti v četrtke izvedli silen napad na neki nemški položaj in to z več bataljoni. Napad je bil odbit, čeprav so sovražnikovo akcijo na kopnem podpirali bombniki. Številne druge akcije, ki so jih Rusi zaporedoma izvedli proti nemškimi položajem, so se tudi izjalovile zaradi topniškega ognja, preden se je sovražniku posrečilo priti v stik z nemškimi prednimi stražami.

Tajnik Stranke — vojni dobrovoljec

Za novega Tajnika Stranke je Duce imenoval vojnega invalida Alda Vidossonia

Rim, 27. dec. s. Tajnik Stranke je naslovil na Duceja sledečo pismo:

Duce, že večkrat sem imel čast vas zaprositi za vpolnko pod orožje, ker se mi je zdelo prav, da se Tajnika Stranke da močnost sodelovanja z orožjem in tej revolucijonarni vojni. Med tem, ko divja borba in se tisoči hčerarhov vseh stopenj bore na raznih frontah, obnavljam vročo prošnjo, da se mi dovolji drugič postati vojni dobrovoljec — Adelki Serena.

Duce je izpolnil željo Serene ter je na njegov mesto kot Tajnika Stranke imenoval popolnega invalida Alda Vidossonia, ki je bil rojen leta 1915 v Poljanu pri Trstu. Bil je legionar v španski vojni in odklikovan z zlato kolajno ter z bronzasto kolajno za vojaško hrabrost. Vidossion je bil tajnik tržaškega GUFa in zvezni tajnik v črni ter je pred imenovanjem vodil generalno tajništvo fašističnih vseučiliških skupin. Na univerzi v Rimu si je pridobil doktorat z gospodarskih ved. V španski vojni je bil odklikovan z zlato kolajno s sledečo motivacijo: Kot poveljnik oddelka strelcev je umel vzbuditi v svojih ludeh verno in mladeniški zagon ter se je vedno sam prostovoljno javil za najbolj tvegane in težke akcije. Pri napadu na nek močan sovražni položaj, je prvi dospel na cilj, kjer se je hrabro upiral proti napadu znatnih sovražnih čet. Ko je bil prvi ranjen, je odklonil pomoč ter je vzpodbujal svoje vojake k obrambi v svetem imenu Domovine in Ducea. Ponovno težko ranjen na obeh in ob izgubi ene roke po eksploziji bombe, ki jo je sovražnik vrgel proti njemu od olizu,

je vztrajal pri odporu do skrajnosti ter je imel še toliko moči, da je intoniral himno »Giovinezza«. Zaradi tega je najvišji zgled junštva in najrednejših vojaških kreposti. Ventanueva—Španija, 15. avgusta 1937.

Za podtajnika stranke je Duce imenoval novinarja Karla Ravasio, ki je bil rojen v Milanu leta 1897. Ravasio je vojni invalid in je bil ranjen za narodno stvar. Fašist je od leta 1921. Imel je razne funkcije v stranki, med drugim je bil tudi šef tiskovnega urada zveze in zvezni podtajnik v Milanu, predsednik ljudske univerze v Milanu, občinski svetnik ter svetovalec v italijanski družbi avtorjev in založnikov. Sedaj je tajnik sindakata novinarjev v Milanu ter član nacionalnega direktorija novinarskega sindikata. Ravatelj lista »Popolo di Lombardia« je bil od leta 1924. do leta 1933. Je sodelavec lista »Il Popolo di Italia« in raznih revij ter glavnih urednikov »Gerarchie« od leta 1934. Boril se je v svetovni vojni kot pehotni častnik in je odklikovan z vojnimi križem. Napisal je več leposlovnih del in je izdal nekaj zbirke pesmi.

Novi minister za kmetijstvo

Rim, 27. dec. s. Minister za kmetijstvo in gozdove Tassinari je iz zdravstvenih razlogov in v želji, da bi se vrnil na svojo vseučiliško stolico v Bologni, prošil za razrešitev. Na njegovo mesto je bil imenovan nacionalni svetnik Pareschi, predsednik fašistične zveze poljedelcev.

Kapitulacija Hongkonga

Po 17 dnevni ogorčeni borbi so se Japonci polastili prvega stebra
britanskega carstva na Daljnem vzhodu — Zajeli so ogromen vojni
plen na ladjah in vojnem materialu

Tokio, 26. dec. s. Snoči je bil objavljen kratek komunikat, da so Japonci do kraja zavzeli Hongkong.

Tokio, 26. dec. s. O padcu Hongkonga sta vojaški in mornariški odsek japonskega glavnega stana objavila.

Dne 25. decembra ob 1.30 je sovražnik sprejel poziv k predaji, ker ni mogel več nadaljevati odpora zaradi naših neprestanih letalskih napadov. Ob 19.30 so japonske sile prejele ukaz, naj opuste nadaljnjo borbo.

Lizbona, 26. dec. s. Angleško ministrstvo za kolonije je snoči objavilo, da sta poveljnika vojske in pomorskih sil sporočila hongkongskemu guvernerju, da bi bila nadaljnja obramba trdnjave nesmiselna. Hongkonški guverner je zaradi tega izdal ukrepe v skladu z nastalim položajem.

Tokio, 27. dec. s. V tukajšnjih dobro informiranih krogih pravijo, da bodo Zedinjene države z bližnjo popolno zasedbo otoka Luzona po japonskih četah prisiljene zgolj k obrambi. Padec Hongkonga dne 25. t. m. je napravil natančno po sto letih konec angleškemu gospodarstvu na Kitajskem. Z Luzonom bodo Japonci dobili najvažnejšo ameriško trdnjavo v Pacifiku. Obladovanje Filipinov bo Japoncem omogočilo popolno kontrolo južnih morij, in last Hongkonga bo olajšala operacije proti Singapur. Te operacije se nadaljujejo pospešeno v redu in natančno po načrtu. Prvi so Angloameričani prisiljeni računati s stvarnim pomenom nepopravljivih pomorskih porazov na Havajskem otočju in na morju pred Malajskim polotokom. Doznava se po zadnjih zagotovilih, da so japonske pomorske sile potopile ali popolnoma uničile eno vojno ladjo pri Hongkongu.

Tokio, 27. dec. s. Japonski šestdnevni napad se je končal s kapitulacijo Hongkonga in s tem je za vedno združena srednja postojanka angleškega imperijalizma. Hongkong predstavlja eno izmed najbolj ponižujočih strani angleške kolonialne zgodovine. V teku zavzemanja trdnjave so Japonci dokazali svojo žilavost in svoje junštvo. Bitka je potekala na terezu, ki je bil bolj primeren za obrambo kot za napad. Angleški odpor v zadnjih dneh se je osredotočil na hribovite Brucoka. Hongkong je branilo nad 150 strojniških gnezdi in neštevilni topovski položaji, s topovi majhnega in srednjega kalibra. Japonske operacije so bile do podrobnosti pripravljene. Odpor je bil nesposoben. Ob 18. uri je angleški guverner moral ukazati predajo mesta. Zastava vzhajajočega solca vihra na trdnjavi. To je pa še prva etapa angleškega umika. Imena generala Takasiji Sakaja in vicemiralov Nasaita in Nijimija bodo zapisana v zlato knjigo japonskega junštva. Listi proslavlajo sijajno zmago japonske vojske in poročajo o številnih epizodah borbe.

Angleži so se vdali brez boja

Tokio, 27. dec. s. Šef tiskovnega oddelka generalnega štaba je pojasnil zastopnikom listov, kako so Angleži organizirali obrambo Hongkonga. Indijske čete so bile v prvi vrsti in tem so sledile kanadske in avstralske čete. Angleške čete so držale zadnjo črto. Ko so 25. decembra japonske sile prišle s končnim napadom, so bile črte zavzete druga za drugo. Ko so bile premagane indijske, kanadske in avstralske čete, so japonske čete prišle pred Angleže. Ti so se pa vdali, da ne bi imeli izgub. Listi objavljajo te vesti na prvih straneh. Dejstva gotovo niso častna za Angleže. Razgovor med guvernerjem Hongkonga in poveljnikom japonskih čet je bil zelo kratek in se je vršil v nekem hotelu v Howloonu. Guverner je izjavil, da sprejema popolno in brezpogojno predajo trdnjave.

Bogat vojni plen

Tokio, 27. dec. s. Pri zavzetju Hongkonga so Japonci potopili eno angleško podmornico, eno topničarko, eno križarko in 6 torpedov. Japonski mornarji so se polastili tudi 40 ali 50 ladij, ter s predajo angleške garnizije tudi znatnih količin streliva.

Nanking, 27. dec. s. Po obvestilih zastopnika japonske vlade so Japonci v Penangu zaplenili ogromen vojni material in sicer 1300 ton rafiniranega črna, 1000 ton nerafiniranega črna, 2000 ton gume, 90.000 sodčkov riža, 100 motornih vozil in 10 velikih motornih ladij.

Najdeni dum-dum naboji

Hongkong, 27. dec. s. Obveščevalni urad generalnega štaba poroča, da so japonske čete v hongkongskih vojaških skladiščih našle ogromne količine dum-dum

Usodna Churchillova zmota

Rim, 27. dec. s. Kapitulacija Hongkonga je prvo poglavje nove azijske zgodovine. Drugo poglavje bo verjetno obravnavalo Filipine. S Hongkongom je padla trdnjava, ki je držala v strahu celo stoletje vse nesrečnice v Aziji. Trdnjava je predstavljal enega izmed stoletnih stebrov angleške premoči v Aziji.

Način kapitulacije dela čast Indijcem, Kanadcem in Avstralcem, ki so se vsa, borili, dočim je zelo nečastna za angleške vojake, ki so se nahajali v tretji črti in so se takoj udali, ko so se njih prsom približali japonski bajoneti. Pomorsko oporišče Hongkong je padlo, ne da bi angleška mornarica stopila v akcijo. Letališče v Hongkongu služi v dokaz, kako neznatne so angleške letalske sile sprito ogromnih potreb imperija, ki ga upravlja London, 6000 vojakov je izročilo angleško orožje japonski vojski.

Kapitulacija Hongkonga je hud udarec za visoki rasni ponos Angležev. Vtis na Kitajskem je bil izredno globok. Japonci bi lahko zasedli ves otok že prej, toda imeli so

obzire do prebivalstva otoka, ki je kitajsko ter znaša okrog enega milijona duš. Način napada na mesto z vseh strani in hitra zasedba polotoka Kowloona ter izkrcanje na otoku in taktika, s katero je bila garnizija onemogočena nadaljnja borba, delajo čast japonskemu generalnemu štabu in japonskim četam, ki so načrte generalnega štaba izvedle.

Odsotnost angleške mornarice, pomanjkanje letalstva in omejena borbena sposobnost posadke kažejo veliko Churchillovo zmoto, ki je razpršil imperialne sile, da jih je primanjkovalo na najvažnejših krajih imperia, dočim je lahkomišelnost izzivala Japonce z dejanji in z besedami. K seriji svojih zmot pridružuje Churchill tudi najtežjo zmoto, da je pustil Pacifik nezasčit ter je kompromitiral angleške položaje v Indijemskem Oceanu ter je posvetil pozornost samo Sredozemlju, kjer je izgubil mnogo ladij in letal, ne da bi svoje načrte uresničil. Benghazi čisto gotovo ni vreden Hongkonga. Benghazi se lahko zopet osvoji z manevrom s pravem času. Zopetno zavzetje Hongkonga pa bi pomenilo popolno spreobrnitev strategije na Pacifiku, v Indijemskem oceanu in na Kitajskem ter bi zahtevalo tatarskega napora ter vrsto nedosegljivih anglosaskih zmag.

Ofenziva na vsej črti

Japonci izvajajo vedno hujši pritisk na Rangoon, Singapur
in Manilo

Tokio, 27. dec. s. V tukajšnjih krogih poudarjajo, da japonske čete na Kitajskem čedalje bolj zožujejo obroč okrog 13. kitajske divizije v goratem predelu vzhodno od Vaninga. Istočasno napredujejo druge japonske sile v pokrajini Hupei, kjer so zasedle nove položaje. Japonsko letalstvo kar naprej napada Rangoon in Burmanto ter nadaljuje obširno uničevanje prejšnjih dni. V letalskih spopadih z japonskimi letali je bilo sestreljenih 40 angleških letal, 8 drugih pa je bilo uničenih na tleh. Uničena je bila električna centrala v Rangoonu. Veliko škodo je letalstvo povzročilo v pristaniških napravah Rangoona. Angleži priznavajo, da nimajo več zveze s Sarawakom in da so se izkrcale nove japonske čete. Položaj branilcev Singapurja je čedalje bolj vzemirljiv. Po izgubi Hongkonga so Angleži izjavili, da bodo še bolj srdito branili Singapur, toda v Tokiu pravijo, da ni nobenega znaka za to, da bi bilo mogoče zaustaviti japonsko prodiranje. Japonci napredujejo na jugu na fronti, ki je 48 km dolga, japonska letala uničujejo angleške sile. Mornariško ministrstvo Zedinjenih držav je moralo priznati, čeprav s stisnjenimi zobmi, da so japonske podmornice ponovno napadle kalifornijsko obalo.

Tokio, 27. dec. s. Glede japonskih operacij na Filipinih, doznava agencija Domej, da se nadaljujejo neprestano napadi japonskih sil ob podpori mornarice in letalstva. Severnoameriške sile in filipinske sile obupno branijo dohode do Manille. O približanju topovskega grmenja sta predsednik Quezon in visoki komisar Baire proglasila mesto za nezaščiten. Japonske sile so zasedle Baguio v severnem delu otoka Luzona. Japonska pehota pa je zboljšala svoje položaje, napredujoč proti Manilli iz Lingajena.

Nova izkrcanja

Bern, 27. dec. s. »Echange Telegraph« poroča glede borb na otoku Luzonu, da se je položaj branilcev otoka v zadnjih 24 urah poslabšal in da se smatra za zelo kritičen. Na raznih točkah otoka so Japonci izkrcali nove sile ter razpolagajo zdaj z močnimi kontingenti čet. Japonska ojačenja so izkrcala tudi na severnem Borneu in v Sarawaku.

Singhaj, 27. dec. s. Doznava se iz Manile, da vlada med Filipinci in Kitajci v tem mestu hudo ogorčenje proti severnoameriškim vojaškim oblastem po objavi Manile za odprto mesto. Odloditev je bila onemogočena brez sporazuma z Japonci, ki ne priznavajo izjave generala Arthurja. Prebivalstvo Manile sumi, da predstavlja izjava severnoameriškega vrhovnega poveljstva opravičilo za umik čet iz mesta, ki je bilo prepuščeno svoji usodi.

Bojazen Avstralije

da bosta Churchill in Roosevelt izdala njene interese in
jo žrtvovala svojim osebnim namenom

Bangkok, 27. dec. s. Agencija Reuter je prisiljena poročati, da je avstralski ministrijski predsednik Curtis izjavil novinarjem, da so politični ljudje, ki vodijo imperij odgovorni za kritični položaj, v katerem se nahaja imperij. Odgovorni so tudi vladajoči v Avstraliji. Kakor je znano, Curtis se ni dolgo ministrijski predsednik ter je sledil na tem mestu Menziesu. Iz uradnega vira doznava Reuter, da je avstralski ministrijski predsednik brzojavil v Washington Churchill in predsedniku Rooseveltu ter obrazložil stališče Avstralije glede strateških problemov v Tihem oceanu. Kakor je znano, se avstralsko stališče nikakor ne strinja s

Bangkok, 27. dec. s. Severnoameriška proglasitev Manile za odprto mesto, da bi bile zaščitenе hiše bogatih severnoameriških plantažnikov in ameriških uradnikov pred japonskimi bombnimi napadi, se je izvedla obenem s teatralnim odhodom mestnega guvernerja Arthurja. Razglašeno je bilo, da je guverner Filipinov visoki komisar Amerike z vsemi upravnimi uradi in arhiv ter strojeopiskami zapustil mesto v največji naglici in odšel v okolico mesta. Očitno zamenjujejo Severnoameričani vojno s filmsko industrijo. Bomo videli, kdo bo hitrejši, ali upravni uradi z selitvijo iz mesta ali japonske čete z vkorakanjem v mesto.

Borba se bo nadaljevala

Tokio, 27. dec. s. Kakor izjavljajo v japonskem generalnem štabu, je tudi padec Manile in Singapurja po padcu Hongkonga neizbežen. Anglija in Amerika se nahajata pred popolnoma spremenjenim vojaškim položajem, s katerim morata računati. Japonski narod naj ne misli, da se bodo japonske oborožene sile zdaj odpočile na lavorikih, temveč mora biti pripravljen, da se bo borba nadaljevala z največjo odločnostjo do zmagovitega zaključka.

Boji na Kitajskem

Nanking, 27. dec. s. Japonski glavni stan v Nankingu poroča, da so japonske čete, ki operirajo proti čangkajskim silam v osrednji Kitajski, 24. decembra izsilile prehod čez reko Sintsink, južno od Yokova. Po enomesečnem relativnem miru so se pričele nove borbe tudi južno in zapadno od Nankinga.

Vojaška zveza

med Anglijo in Kitajsko

Singhaj, 27. dec. s. Uradno poročajo o sklenitvi vojaške zveze med Anglijo in Čangkajskovo Kitajsko. Zveza je bila sklenjena med kitajskim vrhovnim poveljnikom in glavnim poveljnikom angleških čet v Indiji Wawellom ter glavnim poveljnikom letalstva v Indiji, sirom Rattom, ki sta z letalom priletela iz Rangoona v Cunking.

Tajski poziv Čangkajšku

Tokio, 27. dec. s. List »Hochi« doznava iz Bangkoka, da je tajski ministrijski predsednik Songgran po radiu v angleščini pozval Čangkajška, naj upošteva, da je cilj azijskih ras vzpostavitev novega reda. Songgran je poudaril, da je Tajska prišla za orožje proti Anglosasom, ki so prelivali dolga stoletja kri Azijcev, katere so izkoriščali. Pozval je Čangkajška naj položi orožje, češ, da zdaj ni pravi trenutek za medsebojne borbe med Azijci, temveč trenutek za njih medsebojno pomoč.

Churchillovo strategijo, ki žrtvuje Indijo, indijske poti in osnovne interese dominio-nov svojemu osebnemu posmatranju vojne. Brzojavka ministrijskega predsednika Curtisa opozarja Churchill in Roosevelta na življenjsko važnost Singapura za obrambo Avstralije. Avstralija, ki je z ogromnimi vsotami prispevala k utrjevanju Singapura, sledi s strahom napredovanju japonskih čet proti Singapur in preštevata kilometre japonskega napredovanja. Avstralski vedo, da je gospodar vseh kanalov in morij ter otokij, ki vodijo v Avstralijo, kdor je gospodar Singapura.

Obdarovanje mater in otrok

Prireditve ženskega fašija — Pomembni govor Eksc. Visokega Komisarja Graziolija — Obdarovanje v ženski bolnišnici

Ljubljana, dne 26. decembra. Dan matere in otroka je bil v sredo dopoldne svečano praznovan v dvorani ljubljanskega Dopolavora na Taboru, dveh desetih stoletjih pristojevali tudi Visoki Komisar. Pričela se je ob 11.30. K praznovanju prišlo mnogo mater in otrok, tako da je bila dvorana nabitá polna.

Eksc. Graziolija, ki so ga spremljali podprefekt comm. David in dr. Ruffini ter še drugi zastopniki oblasti, so ob vhodu v Dopolavoro sprejeli zvezni podtajnik Gatti, pokrajinski poverjenica ženskih fašijev prof. de Vecchieva, in pokrajinski inšpektor Dopolavora Liberati. Svetla dvorana je bila okrašena z zastavami in zelenjem. Na odru je bil napis z Ducejevimi besedami: »Tvoja je izkazati čast materi in otroku. Ker to pomeni čast sposobnostim rodu. Visokega Komisarja so sprejeli z vojaškimi častmi. Fanfare II. grenadirskega polka so intonirale nacionalne himne. Komisar se je takoj podal na oder. V njegovih rokah je bil general Orlando, poveljnik divizije in posadke, župan dr. Adlesić, zastopnik škofa, zveznik podpoveljnik GILLa Cassani in dr. Franchi, ki je zastopal vseučiliško organizacijo ter še mnogo drugih.

Po pozdravu Duceju je ga. de Vecchi udano pozdravila Visokega Komisarja in nato poročala o podporah, ki so bile doslej

izdane v praznični dan: razdeljenih je bilo 1.640 zavojev z oblačili, 400 denarnih znakov, skupno 52.350 lir, pet zibelk, 50 oprem za otroke, vse v skupni vrednosti 250.000 lir.

Nato je govoril Ekscelencija Graziolij. Dejal je:

»V vsej kraljevini Italiji je današnji dan in božični večer, posvečen materi in otroku, družini, fašistični režim je s celotno vstopno Ducejevo voljo povzel dobrodelne pobude v prilog družinam, v korist družinam z mnogimi otroki. Teh ukrepov, bodo, ko se bo Italijanska zakonodaja razširila tudi na pokrajino, deležne tudi njene družine. Med tem ko komunisti ruši družino, priznava fašistični režim, da je družina osnova naroda. Zato jo brani in jači. Ni si moglo zamisliti življenja civiliziranega naroda, če v njem ni v smislu vere ohranjen visoki moralni pomen družine.

V Ducejevem imenu je bilo danes v vseh krajih pokrajine razdeljenih 384 nagrad družinam z mnogimi otroki, posebno revnim družinam v skupnem znesku 250.000 lir, hkratu pa 1.695 oprem za otroke in zavojev z oblačili. Te pomoči bo deležnih skupno 2.039 družin. Zdravi in pošten del slovenskega prebivalstva bo nedvomno znal ceniti to novo, gesto visoke dobre volje Duceja. Izražam željo, da bi je postal

tudi vreden s svojo lojalnostjo do velikega Italijanskega naroda in da bi reagiral proti skupini komunistov, ki plačana od sovražnih držav in skrita za špansko steno napadnega nacionalizma ubija, rop in zavajala ljudi na pot pogube ter ustvarja nered tam, kjer bi bilo spokoje življenje potrebno.

Še enkrat vam potrjujem, da ima naša vlada absolutno trdno voljo, a da ravna na drugi strani tudi po najvišji pravičnosti. Italija je še ponovno podala dokaz svoje dobrohotnosti in lojalnosti. Naj se slovenski narod z enako lojalnostjo in dobrohotnostjo ohrani in naj ve, da ne bo lahko njegova pot še zelo trda, če ne bo končno znal v interesu svoje bodočnosti neopozno pripraviti one, ki ga hočejo povesti po katerikoli poti, da le ni to pot lojalnega »odelovanja. Vam in vašim družinam pa želim mirno življenje.

Govor Visokega Komisarja je bil sprejet s toplimi ovacijami in z vzklikanjem Kralju Imperatorju ter Duceju. Nato so razdelili darove. Malo pred 12. uro je Komisar spet zapustil dvorano in se je vrnil v vladno palačo.

V popoldanskih urah je bila bolnišnica poverjenica v spremstvu svojih sotrudnic od ženskega fašija v ženski bolnišnici, kjer je razdelila med matere mnogo oprem za novorojenke.

Opozorjamo naše čitatelje, da izide novoletna številka „Slovenskega Naroda“ dne 31. decembra opoldne.

Prosimo cenjene inzerente, da to upoštevajo; oglasi se sprejemajo do pol devete ure istega dne.

Razpis II. božičnega table teniškega turnirja

ki bo danes in jutri na Kodeljevem

Turnir bo v dnevih 27. in 28. t. m. v dvorani SK Mladike na Kodeljevem. Moštvo igra v soboto od 15. do 20., v nedeljo pa posamezniki in dvojice od pol 10. do 12. in od 14. do zaključka turnirja. Prijave na naslov SK Mladike na Kodeljevem do danes. Zrebanje bo pol ure pred pričetkom tekmovalstva. Igra se bo po pravilih S. T. T. Z. z Olimpijske žogicami. Vse partije se odigra vajo po čistemu pokalnem sistemu na dva dobljena seta (best of three). Moštvo tvori trije igralci (3) in se igra po Swathing sistemu. Vsi igralci, ki se prijavijo, morajo izpolniti prijavnico, ne glede na to ali igrajo ali ne.

Discipline:
a) moštva po 10 lir.
b) gospodje posamezno po 5 lir.

c) juniorji posamezno po 3 lire.
d) gospodje v dvojici po 6 lir.

Protesti se vvažujejo le v pisni obliki najpozneje pol ure po odigrani partiji s priloženo kaveljo 20 lir, ki se vrne, če se protestu ugodí. Zmagovalec pod a) prejme prehodni pokal, ki si ga osvoji v trajno last po dvakratni zaporadni zmagi ali trikrat v presledkih. Ostali zmagovalci prejmejo diplome ali praktična darila. Prireditelj si pridržuje pravico morebitne spremembe tega razpisa.

Turnirski odbor: predsednik: Ogorelec A. predsednik Mladike, vodja turnirja: Krečič D. načelnik t. t. sekcije, zapisnikar: Kocmur, blagajnik: Petruš E.

Sportni pregled

Zimski plavalni bazen v Zagrebu

Med državnimi oblastmi in Pokojniškim zavodom za namočenece so bila zaključena pogajanja glede zgraditve zimskega plavalnega bazena v Zagrebu. Pokojniški zavod je obvezal, da bo zgradil to sportsko napravo z vsemi potrebnimi pritlikinami.

Načrt predvideva, da bo bazen dolg 33,33 m in širok 20 m. Opremljen bo s skalalnimi in drugimi plavalnemu sportu potrebnimi napravami. Zemljišče je bilo izbrano v središču mesta v Preradovičevi ulici.

K natečaju za izdelavo načrtov bodo povabljeni razen domačih arhitektov tudi italijanski in nemški specialisti. Tako žele Zagrebčan izkoristiti vse doslej pridobljene izkušnje v gradnji bazenov, da bi Zagreb dobil v resnici moderno sportsko napravo. Z gradbenimi deli naj bi se začelo že bliznjo pomlad, tako da bi bazen bil odprt že prihodnjo zimo 1942/43.

V nekaj vrstah

V Milanu bodo jutri imeli večjo telovadno prireditev. Pomerili se boš italijansko in madžarsko moštvo. Mednarodna prireditelja zbirajo zanimanje in Italijani se nadejajo, da bo njihova vrsta odnesla sijajno zmago. Italijanski telovadci so že 15 dni na skupnem treningu v Valdagnu.

Januarja meseca bo v Nemčiji 279 smučarskih prireditev: 39 spustov, 35 slalomov, 7 ženskih tekmovalcev, 96 tekov, 90 skalnih prireditev, 6 etapnih, 5 vztrajnostnih tekov in 1 veslalom.

V Passo Rollu v Italiji so imeli na predbožični dan smučarsko tekmovalstvo. V spustu so tekmovali moški in ženske, v posebnem oddelku pa še dvojice. Proga je merila 1500 m s 400 m višinske razlike. Zmagala je znani Vittorio Chieroni v času 2:04,2. Drugi je bil Edvard Nicolaucic 2:05,8. Na cilj je prišlo 15 tekmovalcev. V ženski konkurenci je zmagala Plonerjeva iz Cortine v času 2:24,4. Pozornost je zbudila drugoplasirana Rožmarija Langejeva iz Trenta, ki je prišla na cilj v času 2:25. Langejeva je prvič tekmovala. V skupni dvojici sta zmagala Plonerjeva in Chieroni v času 2:19,2.

Nemška lakoatletična zveza je sprejela v svoj spored naslednje lakoatletičske prireditve: z Dansko v Hamburgu, z Italijo v Monakovem in v Garmisch-Partenkirchnu za ženska tekmovalstva, z Rumunijo v Vratilavi, z Madžarsko na Dunaju, s Finsko in Švedsko skupno v Berlinu. Sklenjena je tudi že revanžna prireditel v Italijo in v hoji s Švedsko.

Na telovadnem dvoboju z Madžarsko v Milanu bodo Italijani nastopili z Amodeom, Armellonijem, Baldijem, Fioravantiem, Pergeom, Ternelijem, Zanettijem, Vadijem in Guglielmattijem. Madžari so v moštvo postavili Totha, Patakaja, Saanthaja, Boortsoeka, Nemeza, Mogorossija, Hajduja, Baranyaja in Poetra kot vodjo vrste.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 27. dec.: ob 17.30 Dom. Red A.

OPERA

Sobota, 27. dec.: ob 17. Netopir. Zven. Zelo znižane cene.

Radio Ljubljana

Nedelja, 28. decembra

8: Vestí v slovenščini. 8.15: Vestí v italijansčini. 8.30: Koncert organista Uliksa Matthaya. 11: Peta maša iz bazilike Sv. Pavla v Rimu. 12: Razlaga Sv. evangelija v italijansčini. 12.15: Razlaga sv. evangelija v slovenščini. 12.35: Koncert mezzosopranistke Bogdane Stritarjeve, Marijan Lipovšek ob klavirju. 13: Napoved časa in vestí v italijansčini. 13.15: Službeno vojno poročilo v slovenščini. 13.20: Pesmi in šepet, orkester pod vodstvom Angelinca. 14: Vestí v italijansčini. 14.15: Orkestralna glasba, ki jo izvajajo ljubljanski orkester družbe EIAR pod vodstvom D. M. Sijanica. 14.15: Vestí v slovenščini. 17.15: Gospodarsko zadržništvo, kmečko predavanje Ludvika Puša v slovenščini. 17.35: Jožkov kvartet. 19.30: Vestí v slovenščini. 19.45: Slovenska glasba. 20: Napoved časa in vestí v italijansčini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: godba. 21: Koncert violinista Alberta Dermalja. Marijan Lipovšek ob klavirju. 21.30: Napelje prepeva. 22: Koncert pod vodstvom Savagnona. 22.45: Vestí v italijansčini.

Ponedeljek, 29. decembra

7.30: Vestí v italijansčini. 7.45: Slovenska glasba v odmoru ob 8. napoved časa. 8.15: Vestí v italijansčini. 12.15: Marijan Heblin solo na citrah. 12.35: Lahka glasba. 13: Napoved časa in vestí v italijansčini. 13.15: Službeno vojno poročilo v slovenščini. 13.20: Filmska glasba orkestra pod vodstvom Angelinca. 14: Vestí v ita-

Nad 1000 organiziranih rejcev

Naši rejci malih živali so organizirani v društvih, združenih v Zvezi društev »Mali gospodar« za Ljubljansko pokrajino v Ljubljani. Ta rejska organizacija se je še posebej predstavila javnosti na jesenskem ljubljanskem vselejmu. Že prejnjše čase je izdajala svoje glasilo »Mali gospodar«. Lani se je njen delokrog zožil, zato tudi nekaj časa ni mogla več izdajati glasila. Rejci so imeli svoj predal v »Oračcu«, ki jim pa ni mogel nuditi dovolj prostora, ker približuje članke vseh kmetijskih strok. Zjaj je pa zopet začel izhajati »Mali gospodar«. Rejci malih živali nedvomno potrebujejo svoje glasilo. Zavisti pa predvsem od njih, če ga bodo imeli: morali se bodo zavedati svojih članskih dolžnosti. Člani zveze prejemajo glasilo brezplačno. Zveza šteje nad tisoč članov. Če bi se organizirali vsi rejci malih živali — kar bi bilo predvsem njim v prid — bi ne bilo posebnih težav z vzdrževanjem glasila. Upanje pa je, da bodo društvu ostali zvesti vsaj dosežani člani, ki so se dovolj prepričali, kako velike koristi jim nudi vzajemna pomoč.

Preskrba krme

Že septembra je društvo začelo zbirati podatke, koliko živali rede njevoji člani, da bi pravično razdelilo krmo. Toda mnogo članov je bilo nezaupljivih in ni vrnilo tiskovin, ali jih je pa napadno izpolnilo. Nekateri so se bali, da jim bodo vzeli živali, če zapisejo koliko jih imajo, zorec drugi so jih pa prijaviteli več, ker so mislili, da bodo dobili tem več krme. Kakor poroča društveni tajnik v »Malem gospodarju«, je prijavljenih 21.489 živali. Prijave so bile pozneje primerno izpopolnjene in popravljene. Društvo je med letom preskrbelo članom 32.000 kg krme, in sicer ječmen, oves, koruzo, deteljni drobir, riž, moko itd. Vsak rejec je seveda želel, da bi prejel čim več krme. Toda račun nam pokaže, da bi bilo treba razdeliti v enem samem mesecu 32 tisoč kg krme, če je naj dobil vsaka žival na dan vsaj po 50 gramov.

Največ je kuncev

Naši rejci rede največ kuncev in sicer 12.171. Kokoši rede 8746. Največ je domačih križank, torej manj vredne pasme. In sicer 4792. Na drugem mestu po številnosti je štaferka: 2372. Precej rede tudi ročajlendk, 1312. Pilmetk rede 142, leg-hornk 92, susseke pasme 34 in le dve orpingtonki. Med kunce so razen hlevskih kuncev najbolj zastopani orjaki, beli in sivi: 2110. Ovnačev, belih in sivih, rede 1415. angorev 1372. čimčilev 94. domačianov, modrih in belih 397. srebrecev 234. havan-ov 76 in raznih reksov ter hlevskih kuncev 6478. — Reja kot je še slabo razširjena, kar je razumljivo, saj je v mestu težava z rejo večjih živali, že zato, ker ni prostora za hleve, skrb pa so seveda z dobovo krme. Organizirani rejci rede 145 koz sanske in domače pasme. — Tudi vodne perutnine in purane ne rede mnogo; prijavljenih je bilo 427 živali.

»Mali gospodar« svetuje rejcem, naj ne rede pozimi prevelikega števila živali, če jih ne morejo prehraniti. Izbrali bi si naj lepše živali za plemo, druge bi naj razprodali in zaklali. Izkušeni kuncerejci vedo, da laže in bolj prodajajo kunčje kože, če so živali zaklane pozimi, ko imajo zimске kožuhe. Sicer je pa bolj rediti mladice pomlad v splošnem, zlasti ker je tedaj dovolj zelene krme. — Rejem svetujemo, naj upoštevajo dobre nasvete, ki jih najdejo v svojem glasilu, in ob tej priliki ponavljamo, kar smo že zapisali nedavno: naj živali ne redi, kdor jih ne more dovolj krmiti in kdor nima za nje primernih hlevčkov.

Beležnica

KOLEDAR

Dance: Sobota, 27. decembra: Janez Evangelist.

Jutri: Nedelja, 28. decembra: Nedolžni otroci

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Kraljičino srce

Kino Sloga: Vojvodinja se zabava

Kino Union: Zaročnica

Kino Moste: Alikazar

Veseli teater: ob 18.30 v Delavski zbornici

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi: nespremenjeno

Veseli teater: ob 14.30, 16.30 in 18.30

DEŽURNE LEKARNE

Danes in jutri: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43

Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in Ustari, Seienburgova ulica 7.

Mestno dežurno zdravniško službo bo opravil od sobote do 20. do ponedeljka do 8. zjutraj dr. Fran Ciber, Stefanova 7, telefon št. 36-41.

Ljubljana med prazniki

Večina meščanov je praznovala doma

Ljubljana, 27. decembra. Z letošnjimi prazniki morajo biti ljudje še tem bolj zadovoljni: praznovanje jim je nudilo več kakor so smeli pričakovati. Nekateri so celo praznovali v starem slogu. Lice Ljubljane pa letos vendar ni bilo božično; vreme je bilo takšno, vsaj v sredo in četrtek, kakršnega bi si želeli o veliki noči.

Letos smo se morali odpovedati božičnemu snegu, kar se je nekaterim zdelo že največja olupoved. Ni bilo prave božične idile v slogu božičnih razglednic — s sneženo odejo, z zasneženimi polji in gozdi. Pač pa nas je zvonjenje že v sredo dopoldne spominjalo na sveti večer.

V sredo so se odhajali iz mesta nekateri meščani, ki so sklenili praznovati na deželi. Vendar pa letos ni bilo takšnega navala na vlakke kakor včasih, ko smo o božičnih in velikonočnih praznikih doživljali pravo preseljevanje narodov. Vreme je bilo dno najlepše upanje. Dopoldne je bilo zmerno hladno in solnčno. Popoldne se je pa nenavdno ogrelo in začel je pihati močen jug. Postalo je toplo, da smo bolj mislili na veliko noč kakor na božič. Ball smo se, da bo jug pokvaril vreme. Vendar je bilo tudi v četrtek solnčno. Zjutraj so plavale po nebu pomladne »ovčice«, kmalu se je pa zopet povsem zjasnilo. Jug nas je še vedno grel. Spominjali smo se lanskega božiča, ko nas je pošteno zeblo.

V četrtek je bilo praznovanje popolno. V sredo zvečer so meščani v svojih družinskih krogih prirejali božične kakor je pač vsak mogel, tradicija je pa tudi zahtevala, da so na božični dan dopoldne spali. Vendar je bilo vreme prelepo. V mestu je zastalo skoraj vse poslovno življenje. Zaprti so bili celo avtomatni bifeji in druge točilnice. Zaprte so bile vse trafike in zastirte so bile izložbe trgovin. Zjutraj nas niso budile niti mlekarice, ki so po starem običaju tudi praznovali božični dan kakor praznujejo veliko noč. Odprte so pa bile

seveda kavarne in gostilne in v kinematografih so prodajali vstopnice za dopoldanske predstave tako rekoč na debelo. Takšnega navala ni bilo že dolgo na kinematografe kakor med prazniki. Vstopnice so bile razprodane že dopoldne. Tudi pri vseh gledaliških predstavah je bil hud naval. Druge izbire v četrtek ni bilo: gledališče ali kino, kdor se že ni hotel zadovoljiti z zdehanjem v kavarni ali s filozofiranjem, kakšne so bile potice, v gostilnah. Zaprte so bile celo umetnostne razstave.

Popoldne je mnoge meščane lepo vreme izzbavilo tudi na bolj oddaljena sprejajališča. V nekaterih predmestnih gostilnah je bilo že v četrtek tako živahno kakor bi se spodobilo šele na štefanovo.

Včeraj je bilo mesto manj praznično, ker so bile dopoldne odprte trgovine živilske stroke, ves lan vse trafike in točilnice in ker so se gostinjski obrati ljudem zdeli še bolj privlačni. Hud naval je bil zopet v gledališčih in kinematografih. Na spreho-de ljudi ni tako vleklo kakor v četrtek, ker se je poneli med četrtem in petkom vreme sprevrglo. Začela je pihati tem mrzlejša burja. Solnce je sicer še gredo, vendar ne več tako prijetno. Burja je tako očistila ozračje, da se je zdelo kristalno in odpirali so se nam krasni pogledi na zasnežene planine in okoliško hribovje. V splošnem so ljudje letos praznovali štefanovo mnogo bolj skromno in mirno kakor prejšnja leta. Tudi želja ni bila tradicionalna.

Meščani, ki so praznovali na deželi, so bili v splošnem zadovoljni. Le smučarji so bili nekoliko razočarani, ker smuka ni bila tako dobra, kakor so si jo obetali. V četrtek jim je jug pokvaril sneg, večkrat je pa bila snežena odeja preveč podelena. — V mestu so se lahko udeležovali le sportniki, ki so se zadovoljili z našimi skromnimi drsalisti. V četrtek se je led že tiko zmečkal, da so se morali odpovedati drsnju, včeraj je pa bil zopet gladek.

Nad 21.000 malih živali

rede naši organizirani rejci — Njihovo glasilo je zopet začelo izhajati

Ljubljana, 27. decembra. Naša sreča je, da so naši ljudje delovali in skromni in da imajo dovolj zdravega smisla za gospodarske zadeve. Dandanes bi marsikdo mnogo bolj trpel, če bi si ne znal pomagati sam. To velja predvsem za tiste naše neudržitve ljudi med preprostim prebivalstvom in inteligenco, ki se radi oprimejo dela tudi doma po več ali manj naporni službi in ki se ga tudi ne strahujejo. Številni se pečajo z rejo malih živali, s to gospodarsko stroko, ki je v mestih ne moremo več priletevati kratkotalno h kmetijstvu. »Reja malih živali«, kakor imenujemo to udejstvovanje rejcev v mestih (pa tudi tu in tam na deželi), ni perutinarstvo, kunčereja itd. v nekdanjem smislu besede, ko ta reja še ni bila tako samostojna kakor dandanes. Prejnjše čase smo poznali rejce malih živali predvsem med kmeti, ki jim je bilo perutinarstvo ali kunčereja postranska, slabo upoštevana gospodarska stroka. Ko pa zdaj govorimo o rejcih malih živali, mislimo navadno na rejce kuncev, perutnine, koz ali golobov v mestih ali manjših industrijskih krajih, na rejce, ki rede samo »male živali« in ki niso kmetje. Nekateri jih imenujejo tudi »mali gospodarji«. Reja malih živali je tako postala samostojna gospodarska stroka, ker ni več tako tesno zvezana z drugimi gospodarskimi strokami kakor prejnjše čase. Zato je tudi prav, da ji posvečamo večjo pozornost.

Organizirani

in neorganizirani rejci

Organizacije rejcev malih živali so še mlade, toda mlada je tudi reja malih živali kot samostojna gospodarska stroka. Še pred desetletjem je bila reja malih živali v naših krajih v začetku razvoja. Sicer so se udeleževali že tedaj posamezni podjetni in izkušeni, strokovno usposobljeni rejci. Reja malih živali kot nekakšno ljudsko gibanje se je pa razvila šele v zadnjem desetletju, ko so tudi začele delovati rejske organizacije. Rejska društva so začeli ustanavljati rejci in rejski strokovnjaki sami. Rejci so se društva začeli oklepeti. Vendar je ostalo tudi precej rejcev neorganiziranih. Zopet drugi niso bili zadovoljni s prvotnimi organizacijami in so začeli usta-

navljati svoje. Potem je prišlo do trenja med posameznimi društvii in mnogo energije, ki bi jo lahko bolj koristno porabili, je bilo izgubljeno. Vendar je bilo tekmovalje med posameznimi rejskimi društvii tudi koristno. Trenja med društvii so podžigala rejce, da bi se čim bolj izkazali za uspešni svojega dela ter tako dokazali, da je njihova usmerjenost pravilna. Uspehi organiziranih rejcev so izpodbudili marsikoga, da se je začel pečati z rejo malih živali, ne da bi se tudi organiziral. Število neorganiziranih rejcev je zlasti naraslo v zadnjih dveh letih, ko so mnogi meščani videli v reji malih živali vsaj delno rešitev prehranjevalnega vprašanja.

Težave s prehrano živali

Mnogi so se oprijeli reje živali v teh časih, ne da bi pomislili na težave s preskrbovanjem živilske krme. Nekateri so mislili, da je krma postranskega pomena. Zdelo se jim je dovolj kupiti le žival, ne da bi pomislili, kako jo bodo krmlili. Posamezniki izkušeni rejci, ki so redili že prejnjše čase precej živali, so sedaj rejo omejili, ker se niso mogli založiti dovolj s krmo, ki je tudi draga. Novinci pa celo hočejo v teh časih rediti več živali, kakor jih mora prehraniti izkušen rejec, ki si je ob pravem času preskrbel krmo. Posamezniki so se oprijeli reje, ker se jim je zdelo v teh časih posebno donosna — ne da bi redili živali le za domačo gospodinjstvo. Zato pa hočejo prirrediti čim več živali, da bi jih prodajali, bodisi plemenake ali za zakol. Pogojev za uspešno rejo pa ne morejo in ne znajo izpolniti. Ne morejo se sprijazniti s mislijo, da je treba tudi kaj živoviti ter da dobiček ne sme biti prva in zadnja misel. Zato nekateri nimajo smisla za organizirano smotno delo. Društva se oklenejo le, da bi ga izkoristili čim bolj, vzajemno delo pa odklanjajo. Tako, žali, napredek reje v teh časih ne prihaja vedno do izraza v kakovosti živali, temveč bolj v njihovi številnosti.

POSREČENA OPERACIJA

— Pepe, kako se je pa posrečila operacija na tvoji nogi? — — Izvrstno. V bolnišnici sem bil z eno palico, iz nje sem šel pa z dvema.

Kronika nesreč

Med božičnimi prazniki so prepeljali v splošno bolnico številne ponesrečence. Avtomobilski iz Ljubljane Joško Tičnik star 22 let, je bil sprejet v bolnico, ker ga je nekdo udaril z usesom sekire po glavi. — 17 letni kurjač, doma v Trnovem. — Ivan Rebolj je padel po stopnicah in si zlomil levoico. — 21 letni hlapec pri Povšetju v štepanji vasi Jože Zihertl je doživel nesrečo, da ga je prašič ugriznil v levoico. — Karl Pušnik, 54 letni pasar v tovarni Saturnus, je padel na cesti in se poškodoval po obrazu.

Marija Levstikova, 30 letna hči posestnika iz St. Jurja, je padla z lestve in si zlomila desnico. — 18 letna služkinja iz Ljubljane Marija Rozmanova je sekala drva, pri tem pa je tako nerodno zamahnila s sekuro, da si je poškodovala levoico. — Jože Jezek, 20 letni delavec državnih železnic z Dobrove se je peljal z motorjem. Pri tem je padel in si zlomil desnico. — 55 letna žena posestnika iz Krke Veronika Hrovatova je padla v domači hiši in si najhbrz nalomila desnico.

Bolgarski zakon o gledališčih

Pod predsedstvom ministrskega predsednika Filova je imela te dni bolgarska vlada sejo, na kateri je obravnavala novi zakon o gledališčih. Namen novega zakona je dvigniti in zgraditi gledališko umetnost v Bolgariji ter vzgojiti kader dobrega gledališkega naraščaja. Med drugim je bilo sklenjeno podprati tudi gledališča v Plovdivu, Varni, Ruši in Skoplju ter jih izpodredit z gledališčem v Sofiji. Gledališča po drugih mestih bodo pa dobivala državno podporo. Ta gledališča so v rokah občin, društev in čitalnic kakor je v Bolgariji navada.

Z ustanovitvijo gledališke šole, ki bo trajal pouk v nji tri leta, bo država skrbela za dober gledališki naraščaj. V bodoče ne bo mogel postati gledališki igralec nihče, ki nima odgovarjajoče strokovne izobrazbe. Doslej so imeli pravico do naslova gledališki igralec tudi taki igralci, ki so imeli samo šestletno gledališko prakso in ki so bili člani organizacije gledaliških igralcev. Vse gledališko življenje je podrejeno prosvetnemu ministru. Z novim zakonom bo pa ustanovljen še poseben gledališki inspektorat, ki bo vodil in nadziral vse delo v zvezi z gledališči.

Čez 7000 let odpreti

Skupina ameriških učenjakov pod vodstvom dr. Jacoba in prof. Ogletorpa je dala zgraditi pri Ozar Hilu v državi Arkansas 40 m visoko piramido, ki bodo v njeni kripti shranjeni dokumenti kulture naše dobe. Tako naj bi bil svet poznati potomci zvedeli, kakšen je bil svet leta 1941. Sele leta 8941. bi smela biti odprta piramida, ki so jo zdaj hermetično zaprli. V nji so shranjeni modeli vseh sodobnih strojev, dalje knjige, fotoaparati, gramofonske plošče in snlohe vse, kar je značilno za kulturo naših dni. V piramidi so shranjeni tudi filmi, v katerih nastopajo najslavnejši filmski igralci in igralke.

Mozart iz zlata in stekla

Minimalne mezde za delavce, zaposlene pri javnih delih

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je glede na svojo naredbo o prilagoditvi plač in mezd z dne 5. julija t. l. (št. 60), glede na uredbu o določanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, o poravnavanju in razsodnosti z dne 12. februarja 1937, in po proučitvi kolektivne delovne pogodbe, sklenjene med Pokrajinsko delavsko zvezo na eni strani in Inženjersko zbornico, Združenjem zidarov in vodnjakarskih mojstrov ter Združenjem graditeljev in tesarskih mojstrov z dne 15. oktobra t. l., registrirane pri Inspekciji dela pod št. 3/1941, smatrajoč za umestno, da se neposredno določijo minimalne mezde, ki se morajo plačevati pri javnih stavbenih delih, ki jih izvršujejo bodisi podjetniki ali pa državne in samoupravne ustanove v lastni režiji odredil po zaslišanju mnenja prizadetih strokovnih organizacij naslednje:

- 1) za navadne delavce do 18 let 2.40 ure na uro, nad 18 letom 3.20 ure na uro;
- 2) za kvalificirane delavce s strokovno usposobljenostjo, do enega leta 4 ure na uro, za kvalificirane delavce s strokovno usposobljenostjo nad eno leto pa 4.50 ure na uro. V vsa javna dela se po kolektivni pogodbi z dne 15. oktobra t. l., registrirani pri In-

spekciji dela pod št. 3/1941, uvrščajo v prvi mezdni razred.

Gori določene mezde veljajo od 1. oktobra 1941 naprej. Prav tako veljajo od istega dne za javna stavbena dela zasebnih podjetnikov ostale določbe, obsežane v omenjenih kolektivnih pogodbah, ki se ne nanašajo na mezde.

Določbe te naredbe se ne uporabljajo za osebe, ki je zaposleno pri vzdrževanju in snajenju cest, železnic, zgradb, napeljav in v ostalih službah v upravi državnih in samoupravnih ustanov, kakor tudi ne za pomočno osebo teh ustanov, katerih službena razmerja so urejena s pravilniki.

Zimska pomoč za nezaposlene delavce

Ljubljana, 26. decembra. Pokrajinski namestitveni odbor je na svoji zadnji seji, ki se je vršila pod predsedstvom kom. Giorgio Gattia, sklenil izplačati v zimskih mesecih nezaposlenim delavcem ljubljanske pokrajine podoben pomoč v smislu odločbe o odredbe T. podpre se bodo izplačevale proti predložitvi poslovne knjižice redno vsak teden vsem onim delavcem, ki so redno prijavili pri namestitvenem uradu svojo nezaposlenost v zadnjih petih mesecih ali ki so bili v zadnjem letu skupno pet mesecev nezaposleni.

Likvidacija premoženja na ozemlju bivše Jugoslavije, priključnem Nemčiji

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino obvešča, da so, z ozirom na dogovore, sklenjene med Italijansko in nemško vlado, pooblaščen likvidirati svoja premoženja, nahajajoča se na ozemlju bivše Jugoslavije, sedaj priključnem Nemčiji, in prenesti čisti izkupicek, Slovenci:

- a) ki so dne 1. IV. 1941/XIX bivali na ozemlju bivše Jugoslavije, sedaj priključnem Italiji;
- b) ki so tukaj rojeni in ki so bili dne 1. aprila 1941/XIX semkaj pristojni, pa so se pred 10. decembrom 1941/XIX preselili v Italijo iz pokrajine bivše Jugoslavije, sedaj priključnem Nemčiji, in so izjavili pred pristojnimi italijanskimi oblastmi, da si želijo ustanoviti svoje stalno bivališče v Italiji pod pogojem, da jim bo naknadno priznano državljanstvo.

Osebe, ki nameravajo uveljaviti svoje pravice glede premoženja na podlagi zgoraj

navedenega dogovora, morajo v roku enega meseca, a najkasneje do 30. januarja 1942/XX, poslati Visokemu komisarju za Ljubljansko pokrajino izjavo v dveh enakih izvodih, potem ko je zupan občine njihovega bivališča na samih izjavah potrdil točnost prijavljenih osebnih podatkov.

Tiskovine za izjavo dobijo prosilci pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani in pri okrajnih poglavarstvih, pri katerih lahko dobijo tudi potrebna pojasnila.

Ljubljana, 20. decembra 1941/XX.

Visoki komisar Emilio Graziosi

Justifikacija teroristov

Ljubljana, 26. dec. (Stefani). Izmed 8 obožencev, ki so bili v procesu zaradi napada na italijansko posadko v Ložu obojeni na smrt, je bilo v tork ob zori v nekem kraju blizu Ljubljane 6 justificiranih Lipovcu in Janežiču je bila smrtna kazen spremenjena v dosmrtno ječo.

DNEVNE VESTI

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 103, z dne 24. decembra 1941-XX E. F. objavlja naredbo Visokega komisarja: minimalne mezde za delojemnike, zaposlene pri javnih delih, in taksi predpisi za promet motornih vozil in priklopnikov. Objave železniški promet z blagom in živino med Nemčijo in Italijo preko Ljubljanske pokrajine.

— Odredbe za uveljavljanje civilno pravnega postopka. Rimski uradni list je objavil v tork odredbe za uveljavitev civilno-pravnega postopka in prehodnih določb. Novi zakon bo stopil v veljavo 21. aprila prihodnjega leta.

— Iz zadržnega registra. Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani, zadruga z neomejenimi jamstvom: Izbršeta se člana upravnega odbora Franc Kristan in Tršan Alojzij, vpiše pa se član upravnega odbora Andrej Perko, posestnik v Ljubljani VII, Zg. Šiška.

— Nova ureditev lesnega uvoza. Upoštevajoč izjemne razmere, v katerih je lesni trg v državi, in potrebo, da se uredi za največjo možno hitrostjo iz tujine uvoz lesa, ki ga potrebuje vojska, je Ministrstvo za zamenjave in valute poverilo Državni družbi za uvoz lesa (SNIL), ki že uvaža les za državne in vojne potrebe, z izvršitvijo nakupov in uvoza iz tujine na račun države vseh količin lesa (razen za celulozo, papir in kurivo), ki so določene s kontingenti v trgovinskih pogodbah z raznimi državami. Zaradi te odločitve, ki je bila sprejeta z začetkom četrtega tromesečja tekočega leta, je bila, po poročilu Agita, omenjena družba naprošena, naj se zanima takoj za izbratve vseh kontingentov. Do nove odredbe se ves les uvaža za račun države in Državna družba za uvoz lesa ga mora hraniti vsega, da je na razpolago državni upravi. Kadar bo prišla zahteva po lesu s strani državne uprave pravočasno, ga bo družba dobavila naravnost od kraja nakupa do namembnega kraja, če pa te predhodne zahteve ne bo, bo les skladiščila in se pri tem na svojo odgovornost poslužila tudi skladišč in naprav drugih tvrd tako, da bo les razmeščen v državi po verjetne možnih potrebah. Iz teh zalog bodo potem vzete količine, ki jih bo potrebovala državna uprava; prednost bodo imele vojaške potrebe. Eventualni presežek, ko bodo pokrite državne potrebe, bo prepuščen zasebnim potrebam po določbah, ki bodo še izdane.

— Proizvodnja avtarkičnega gumijs. Znano je, da ima rastlinski gumijs pomešan s sintetičnim gumijsom posebno zelo cenjena svojstva. »L'Eco di Roma« ugotavlja, da je izkušnja pokazala enakovrednost gumijskega gumijsa z onim, ki ga daje »Hevea brasiliensis«, rastlina, iz katere pridobimo največ naravnega gumijsa. V nekaterih italijanskih pokrajinah so ugodni pogoji za razvoj nasadov in industrije za izkoriščanje omenjene rastline. Kmetijsko industrijska delniška družba za gumij, ki jo je ustanovila vlada in jo podredila pod neposredno nadzorstvo Ministrstva za kmetijstvo in gozdo, se že štiri leta zasluzno trudi za razmnožitev nasadov omenjene rastline, ki ji je nalozena rešitev ene najvažnejših nalog proizvodnje. Družba je pripravila 14 polizkusnih polj v Italiji in Libiji. Seme posejejo spomladaj v drevesnico. Devet mesecev rasejo rastline tam, nato jih pa presade, in sicer v vrste, da je vsaka rastlina oddaljena 55 cm od naslednje. S tako razvrstitvijo nasadijo okoli 18.000 sedik na hektar.

Stirikat na leto jih oplejejo, dokler po četrtem letu niso godne za odpravo v naravo za pridobivanje gumijsa. Vsak hektar nasada zahteva okoli 80 možkih delovnih dni na leto.

— Odvetniška vest. Dr. Rihard Šom, advokat v Kočevju, je umrl 5. decembra 1941. Za časovnega prevzemnika pokojnikove pisarne je imenovan dr. Ferdinand Siegmund, advokat v Kočevju.

— Slikarska razstava v Trstu. Pred božičnimi prazniki je bila v Tržaški galeriji otvorjena slikarska razstava dveh mladih tržaških umetnikov: Josipa Cezarja in Avrelia Lucchesija. Slikarja razstavljata 24 del in nekaj risb. Prevladujejo portreti, tihožitja in pokrajinski motivi.

— Hrvatski se rojeni vojski. Hrvatski državni glavar dr. Ante Pavelić se je te dni mudil v Varaždinu, kjer so ga na svečan način sprejeli predstavniki varaždinske meščanske garde. V svojem govoru je dr. Pavelić poudaril, da so Hrvati rojeni vojski in da je vsa zgodovina Hrvatske vojaška. Za vojske, ki so pripravljene braniti svojo domovino, smatra Hrvatska tudi tiste, ki v zasebnih poklicih delujejo v njeno korist.

— Odlikovanje poveljnika hrvatske mladine. Poročali smo že o potovanju predstavnikov ustaške mladine po Slovaškem. Preden so se vrnili v domovino, je njihovega predstavnika in poveljnika ustaške mladine prof. Ivana Oršaniča sprejel predsednik slovaške republike dr. Tisza, ki mu je prof. Oršanič izročil častno odlikovanje. Hrvatski listi poudarjajo, da je predsednik slovaške vlade dr. Tisza s tem, da je sprejel voditelja hrvatske mladine, isti izrazil posebno priznanje in jo visoko odlikoval.

— Strogi ukrepi proti pijanem. S posebno odredbo je župsko policijsko oblastvo v Jajcu prepovedalo obiskovati gostine vsem, ki se niso dopolnili 17. leta starosti. Ista odredba omejuje tudi dajanje alkoholnih pijač odraslim, mladim pod 21. letom pa je sploh prepovedano postreči z alkoholnimi pijačami. Kdor bo določbe te naredbe prekršil, bo poslan na prisilno delo.

— Omejitev prometa z motornimi vozili na Hrvatskem. S posebno odredbo hrvatskega trgovinskega ministra dr. Totha je bilo urejeno vprašanje omejitve prometa z motornimi vozili. Po tej odredbi bo odsej predsedstvu hrvatske vlade na razpolago samo pet osebnih avtomobilov, finančnemu ministrstvu, ministrstvu za zunanje zadeve ter ministrstvu za obrt, trgovino in industrijo po 4 osebni avtomobili, vsem ostalim ministrstvom ter mestnim poglavarstvom v Zagrebu, Osijeku, Sarajevu, Banja Luki in Karlovcu pa po dva osebna avtomobila. Po en osebni avtomobil bo odsej na razpolago velikim županom in škofom, prav tako pa tudi najvidnejšim pristajem ustaškega pokreta. V zvezi s to uredbo je bilo tudi določeno, da bo odsej v Zagrebu smelo obratovati samo 60 avtomobilov.

— Božični darovi za revne otroke. Za letošnji božič so bili revni hrvatski otroci obdarovani iz javnih sredstev, in sicer predvsem z oblekami in obutvijo. Večje številce otrok je obdarovala tudi družina hrvatskega državnega glavarja dr. Pavelića. — Dva nova zakona na Hrvatskem. Hrvatska vlada pripravlja dva nova zakona, in sicer gasilskega ter invalidskega. Gasilski zakon bo določanje ustrojstva hrvatskega gasilstva povsem izpremenil in uvedel v gasilstvo vojaško disciplino. Novi in, validski zakon bo za hrvatske invalide ugodnejši od sedanjega, vendar pa bo hrvatska vlada izvršila najstrožjo revizijo.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave ob delavskih ob 16, 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30.
14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA * TELEFON 22-41
Ljubezen in voda nesrečne kraljice
Marie Stuart v filmu
Kraljičino srce
SARAH LEANDER
Willy Birgel Lotte Koch itd

KINO SLOGA * TELEFON 27-30
Romantična ljubzenska zgodba ob zvoku prekrasnih melodij
Vojvodinja se zabava
V glavni vlogi filmska lepota Paola Barbara

KINO UNION * TELEFON 22-21
Krasna filmska drama
Zarščena
Zaradi izredne dolžine filma predstave ob praznikih in v nedeljo ob 10.30, 14.15 in 18.30 uri.
Na Sveti dan dopol. predstava odnabe!

KINO MOSTE
Nov spored:
PREMETNI LOPOV
Briljantna komedija Miske Auerja
Alkazar
Tisoči navdušenih obiskovalcev ne morejo prebrati tega filma. — Nedelja ob 14 in 17. uri. — Delavnik ob 17 in 18.30 uri.

vseh invalidov oziroma invalidnih ter izločila iz vrst invalidov vse tiste, ki po načelnih uistatke Hrvatske ne morejo in ne smejo od hrvatske vlade prejemati invalidnine.

— Upravna sprememba na Hrvatskem. S posebno zakonsko odredbo dr. Pavelića je bil politični okraj Korenica odeljen od velike hrvatske župe Krbava-Psat, ki ima svoj sedež v Bihaču, in pripojen veliki hrvatski župi Lika-Gacka, ki ima svoj sedež v Gospiću.

— Skrb za vaje in vajenke. Na Novoga leta dan bodo v Zagrebu odprli kuhinjo za vaje in vajenke. V tej kuhinji bo poskrbelo zlasti za otroke revnih staršev ki svojih otrok ne morejo sami zadoštni meri preskrbovati z živili.

Iz Ljubljane

— Iz Vsem ljubljanskim nabiralcem Rdečega križa! Vsa pooblastila (legitimacije) za zbiranje prispevkov za Rdeči križ morajo imeti tudi podpis vladnega delegata, drugače niso veljavna. Zato nujno prosimo vse gg. nabiralke in nabiralce v Ljubljani, naj čimprej oddajo pooblastila okrožnim načelnikom, ti pa najkasneje 27. t. m. tajništvo sekcije za socialno pomoč v Franciskanski ulici 6. I. nadst. Ko bodo pooblastila polpisana, jih bomo takoj vrnili po isti poti. Dotlej naj zbiranje prispevkov počiva. Po vrnitvi pooblastil pa se bo zbiranje nadaljevalo nespremenjeno kot doslej.

— Pokrajinski odbor Rdečega križa. — Iz živilski trg. Danes je tržni dan, a hkratu eden najbolj pustih na trgu kakor navadno po velikih praznikih in n. pr. na pepelnico, ko meščani sili se prazničnih dobrot ne mislijo mnogo na trg. Včeraj so zelenjadnice praznovali, zato tudi niso pripravile toliko zelenjave za prodajo, a razen tega je zdaj težava z nabiranjem motovilca in kar je se zelenjave na prostem ni lahka v tako hudem mrazu, pa tudi dovolj je težavnejši, zato danes trg ni bil tako dobro založen kakor pred prazniki. Mesarske stojnice so bile odprte, ko je bilo še temno, a davi ni bilo tako živo, ko je bilo, kakor da danes gospodinje ne kupujejo tudi toliko mesa. Naprodaj je bilo po 28 kg mesa na družinskega člana. Mesarji so imeli naprodaj še nekaj zaklane perutnine, ki jim je ostala neprodana pred prazniki, vendar je bila velika večina perutnine prodana že v tork.

Danes »Veseli teater« ob 1/2 19.

— Iz Hud mraz je pritisnil. Ponoči se je zelo shladilo. Ze včeraj je bilo občutno hladno, ker je pihala ostra burja in ker je bilo ponoči jasno, je mraz do davi še tem bolj pritisnil. Včeraj je najvišja temperatura še znašala 1.6 stopinj, davi je pa bila najnižja temperatura sredi mesta — 9 stopinj. V teh dneh so bile temperaturne razlike znatne. V četrtek je bila temperatura nenavadno visoka, 6 stopinj, zato se nam je davi zdelo še tem mrzleje. Malo se je pooblačilo in začel je naletavati sneg, vendar je premrzlo, da bi snežilo. Barometer upada in če bo postalo topleje, bomo najbrž dobili kaj več snega.

— Iz Šivilje naj se gotovo udeležijo svojega sestanka v nedeljo, dne 28. decembra ob 10. dopoldne v prostorih Pokrajinske delavske zveze, I. nadstropje, soba št. 3. Miklošičeva cesta 22. Dnevni red je izredno važen, zato naj ne manjka nobena zavedna šivilja.

— Iz Zamenjan nahrbtnik. Gospod, ki je v tork 23. decembra ob 18. v vlakcu zamenjal nahrbtnik z damskim peritom in živili ter izstopil na dolenskem kolodvoru. Kjer je tudi prenočil, naj istega takoj vrne v Zrinjskega ulico 6-I, kjer bo dobil svojega.

— Iz Božični program v »Veselim teatru« samo še v soboto in nedeljo. Naš uspešni božični program predvajamo samo še dva dni in sicer danes v soboto ob 18.30 in v nedeljo trikrat: ob 14.30, 16.30 in 18.30. Na sporedu: kupleti, akrobatika, čebelarjevi spomini, božična prigoda itd. Preskrbite si pravočasno vstopnice že v predprodaji; blagajna posluje v soboto od 10. do 12.30 in od 16. dalje, v nedeljo od 10. dopoldne neprekinjeno do večera.

— Podaljšanje rumenih legitimacij upokojenih železniških službenikov, rentnikov itd se vrši na postaji Ljubljana, glavni kolodvor dne 2. I. 1942 od črke A do vključno G, dne 3. I. 1942 od črke H do vključno M, dne 5. I. 1942 od črke N do vključno S, dne 7. I. 1942 od črke T do vključno Z in dne 9. I. 1942 za zamudnike. Na postaji Ljubljana — Šiška dne 10. I. 1942 od črke A do vključno G, dne 12. I. 1942 od črke H do vključno M, dne 13. I. 1942 od črke N do S, dne 14. I. 1942 od črke T do vključno Z in dne 15. I. 1942 za zamudnike. Na postaji Ljubljana — Rakovnik dne 16. I. 1942 za vse. Legitimacije se sprejemajo na teh postajah ob določenih dneh do 11. ure. Ostala splošna navodila dobe upokojenci pri predstojnikih pristojnih postaj.

— Iz Rebul, refosko, fraskati, verono, risling, cviček in druga izvrstna vina teči gostilna Lovina. 591 n

Načrt za gradnjo odcopa na žel. progi Ljubljana-Postojna

V »Službenem listu« z dne 20. t. m. je objavljen razglas Visokega Komisarijata za Ljubljansko pokrajino, iz katerega je razvidno, da namerava uprava državnih železnic kot nadomestilo za borovniški viadukt zgraditi odcop, ki se bo ločil od sedanje proge Postojna—Ljubljana v kilometru 454 (pri kretinah sedanje postaje Borovnica, ter bi se zopet zvezal z obstoječo progo pri km 446 (med postajališčem Preserje in železnim mostom preko Ljubljane). V nameravanem odcopu je obsežna tudi gradnja nove železniške postaje Borovnica v dolini, in sicer v bližini viadukta.

Za izvršitev tega ukrepa bo treba razlastiti tuja zemljišča in pravice v katastrskih občinah Borovnica, Zabočev, Breg, Kamnik in Preserje. Doslej je železniska uprava sestavila podrobne načrte za del odcopa, ki bi bil v katastrskih občinah Borovnica in Zabočev. Delegacija vzhodnih železnic ministrstva za promet v Ljubljani je predlagala, naj se uvede upravni postopek za gradnjo omenjenega odcopa ter za razlastitev zemljišč in pravic, ki se tičejo prvega dela odcopa na ozemlju katastrskih občin Borovnica in Zabočev ter si je pridržala predlagati enak postopek tudi za drugi del odcopa v ostalih katastrskih občinah, brž ko bodo izgotovljeni elaborati za ta del odcopa.

Na osnovi določb zakona od 18. II. 1878 (drž. zak. št. 30) in naredbe od 25. I. 1879 (drž. zak. št. 19) je odrejen upravni ogled zvezan z razlastitveno obravnavo za zahtevana zemljišča in pravice v katastrskih občinah Borovnica in Zabočev, ki bo 7. januarja 1942/XX s sestankom komisije ob 9. uri na postaji Borovnica.

Načrt s seznamom zahtevanih zemljišč in pravic bo razgrnjen na vpogled pri občini Borovnica dne 9. dneva pred ogledom. Morebitni ugovori zoper odcop in razlastitev se lahko vložijo ustno ali pismeno od dneva objave tega razglasa do 2. januarja pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani, ali pri vodji komisije pred obravnavo. Razglas poudarja, da odškodnine za zemljišča in pravice niso predmet razpisane obravnave, temveč so pridržane poznejšemu izreku rednega sodišča za primer, če se prizadeji lastniki in železniska uprava ne bi v tem pogledu sporazumeli.

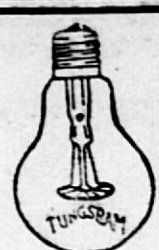
Ribolov na Admiralskih otokih

Zelo različne in čudne so metode ribolova na Admiralskih otokih. Domačini o ve ribe s posebnimi sulicami in so pri tem delu izredno spretni. Ta način ribolova na prvi pogled najlažji in najuspešnejši, v resnici pa ni tako. Ribič mora dobro paziti, kam vrže sulico. Na drugi strani pa ne sme pozabiti, da se lomijo v vodi svetlobni žarki in da zato riba v resnici ni tam, kjer jo vidi.

Polov tega love prebivalci Admiralskih otokov ribe tudi z raznimi kavlji in mrežami. Imajo pa še posebno napravo za ribolov, podobno ribjim zobem. Vaba ima obliko vretenca in je zelo lepljiva, tako da je riba ne spravi več iz ust, čim jo je prijel. Na počinah, ki se prikažejo med oseko iz morja, postavljajo domačini jezove, iz katerih voda sicer odteka, pač pa ostanejo v njih ribe, ki jih ni pravočasno odplavila voda. Grade tudi nekakšne labirinte na morskem dnu, zaraščene z morskotravo, v katerih se ribe ujamajo med oseko. Z vsako vrsto rib imajo prebivalci Admiralskih otokov posebno metodo ribolova.

Proizvodnja celuloze v Španiji

V Almeriji so zgradili novo tovarno za proizvodnjo celuloze. Upajo, kakor poročajo Agitova avtarkična obvestila, da bodo takoj dosegli letno proizvodnjo 19.6 milijona kg prvovrstne obeljene celuloze in 2.325.000 kg celuloze druge vrste. V načrtu pa je še povečanje obrata, da bi dosegli letno zmogljivost 28 milijonov kg prvovrstne celuloze in 3.485.000 kg celuloze druge vrste. Razen celuloze bodo proizvajali tudi nekatere druge produkte.

La lampada di qualità prodotta nello stabilimento di Milano della TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A.

Kakovostna žarnica proizvajana v Milanu v tvornici tvrdke TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A.

TUNGSRAM

— Največja sodna dvorana na Hrvatskem. Hrvatsko pravosodno ministrstvo je odobrilo kredit v znesku nad dva milijona kun za ureditev razpravne dvorane v sarajevski sodni palači. Načrti za ureditev te dvorane so bili izdelani že v bivši Jugoslaviji in bo v njej prostora za 500 do 600 oseb. Nova razpravna dvorana v sarajevskem sodišču bo največja v neodvisni hrvatski državi.

SPLOŠNO KROJASTVO
za gospode, dame in otroke, kakor tudi popravila in obračanje. Cene nizke, prvovrstna izdelava. Istotam poučujemo krojno risanje (najnovejši, brezhibni kroji). Izdelujemo vse vrste kroje po meri. Se pripravljamo! — Ljubljana, Kolodvorska ulica 18/I, dvorišče, ali Copova ulica št. 10/I, vhod iz Resljeve ceste. 2077

Papirnat ZAVESE
za zatemnitve po najnižji ceni — stalna v zalogi

E. Zakrajšek, tapetnik
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 34 — telefon 48-70.

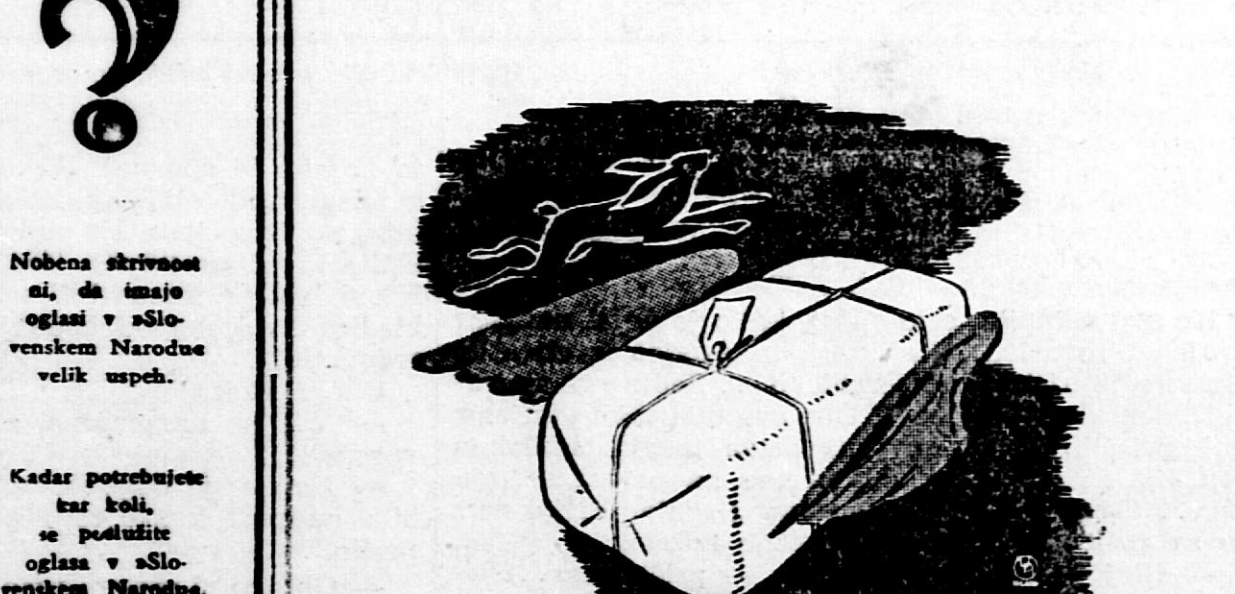
ODEJE
od vate in puha — nove in stare — vam zapiše. — Ljubljana, Marjtin trg 2/II. 1950

Premog — drva — oglje
specialno oglje za generatorje vedno na zalogi pri

Resman Lojze
LJUBLJANA, C. 29. oktobra (Rimska) 21
Telefon 44-90

Praška domača mast
CISTI IN ZDRAVI RANE
DOBI SE V VSEH LEKARNAH
27 T R. d. št. 2/41

PACCHI POSTALI URGENTI NUJNI POŠTNI PAKETI

Nobena skrivnost ni, da imajo oglaš v »Slovenskem Narodnem velik uspeh.

Kadar potrebujete kar koli, se poslužite oglaš v »Slovenskem Narodnem.

OGLAS V »SLOVENSKEM NARODU« POMEMNI USPEH

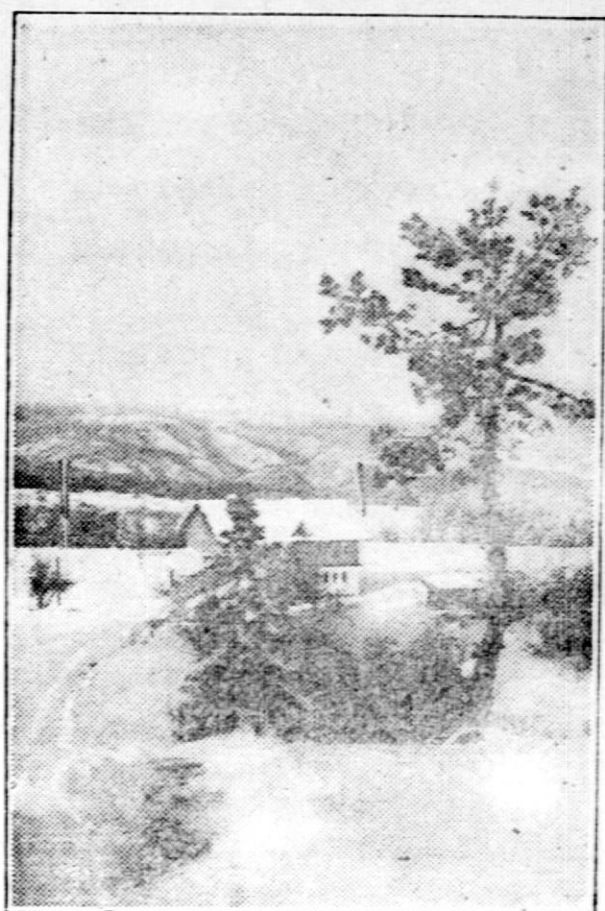
Ca ste dan oglaš na oglaš oddali naslova zvezano do 9. ure dop.

GIUNGO A DESTINAZIONE CONTEMPORANEAMENTE ALLE CORRESPONDENZE PER ESPRESSO IMPOSTATE NELLO STESSO GIORNO ED ALLA STESSA ORA - SONO ACCETTATI DA E PER TUTTE LE LOCALITÀ DEL REGNO E DELLE COLONIE ITALIANE - HANNO CORSO COI TRENI DIRETTI E DIRETTISSIMI - SONO RECAPITATI A DOMICILIO PER ESPRESSO SUBITO DOPO L'ARRIVO A DESTINAZIONE

DOSPEJO NA NASLOV OB ISTEM CASU KAKOR EKS-PRESNA PISMA, ODDANA NA POSTI ISTEGA DNE IN OB ISTI URI. — SPREJEMAJO JIH V VSEH KRAJIH IN ZA VSE KRAJE KRAJEVINE ITALIJE IN KOLONIJ. — POTUJEJO Z DIREKTNIMI IN POSPEŠENIMI BRZO-VLAKI. NA DOM SE DOSTAVLJAJO NAJHITREJE, TAKO, KO DOSPEJO V NAMENJENO POSTAJO.

Božič na Polževem

Bilo je lepo in zaradi tega za novo leto spet: Smuk na Polževem

Ljubljana, 27. decembra

Sveti večer in ves dan pred njim je bil letos čudovito svetel. Ljubljana je utonila v morju barjarske megle in v nekakšnem božičnem razpoloženju. Snega ni bilo nikjer niti za zdravilo in bi človek skoraj prezrl, da se blizu božiča, da je prav za prav že tu, če bi ne bilo tistega vriska med prodajalci nenašlih božičnih dreves na Kongresnem trgu in navala v trgovine z igračami. V tej drugini, ko se je že starina Miklavž spomnil le na najmlajših, tudi Božiček ni imel več sredstev. Starjši smo ostali brez darov, otroci pa so vendarle prišli na svoj račun. Kdo bi jim mogel odreči njihovo pravico do veselja ob božičnem drevesu ali — tako naj bi bilo v vseh naših domovih — ob jaslicah. Jaslice so najstarejši simbol božiča in so od pamtiveka že tudi čisto naše.

Po tistem veličnem zamahu, ki ga napravi železnica, ko se poslovi od Škofljice in vzpenja proti predoroma in Smarju, smo v Smarju zagledali sonce, ki se ni kopalo na od mraza ožgani travi, s kakršno je bilo te dni prepletano nezaneseno Barje, ampak v snegu, temu neogibnemu božičnemu prijatelju. Sneg je bil sicer še skromen, bil pa je vendarle. Od Grosuplje proti Zalnji ga je bilo že več. V snju gora pa je bila na svojem častitljivem griču, ki ji ne dovolijo nobene razmaha več, videti kakor prava zimska pravljica. Kakor božična zgodba ali božična podoba, ki si je brez snega sploh ne moremo zamisliti.

Takšna čarobna božična pravljica je bila tudi pot do Polževa, kraljiča višnjegorskih hribov. Pot je bila vsa zasnežena in se je v sončnih žarkih iskrla kakor tisoč demantov, dreve pa je bilo pravo božično drevo — edini njegov okras so bile iskriche se snežinke, ki so se nabrale na vejah in se v snegu prelivali v tisočih barvah.

Do Polževa je pot kakor igrača. Samo za zabavo je in razvedrilo, o kakšnem naporu pa se ne da niti govoriti. Povedal bi lahko samo še to, da je ta zimski pot neizmerna lepota. Pristava in Zavrtče, edini vasi, ki ju srečamo, sta bili kmalu za mano.

Polževu ugleda popotnik šele tedaj, ko je že tik pred domom, že prej pa ga z višine pozdravlja starodavna in častitljiva cerkva sv. Duha.

Sam dom — rekli smo že, da je Polžev kraljič... Po svoji lepoti, po svoji prisrčnosti, po svoji domačnosti in po svoji gostoljubnosti...

Na sveti večer je bilo Polževu precej osamljeno. Večer bi bil čudovito ubran in prisrčen, če bi ga ne bila skalila neka mladina, ki se niti na sveti večer ni mogla ogniti prepričanju. Sicer pa ni, da bi človek o tem govoril. Planine in planinske kočice so zmerom ustvarjale samo za mir.

Kdor tega ne ve ali kdor tega visokega načela planin ne pozna, naj ne hodi na hribe!

Božičnega dne je na Polževu oživilo. Vsi vlaki, če celo večerni, da so se smučarji že v mraku in celo ponoči poganjali proti domu, so pripeljali veliko prijateljev naše lepe Dolenjske.

V domu je bil že jutraj velik živžav. Pred njim so bile postavljene smuče, ki so čakale, da si jih bo mladina žarečih oči in zardelih obrazov navezala in se povzpela v Ameriko?

— Glej, — sem dejal končno, — prišel sem... — Vedela sem, da prideš, Edgar... Kaj nisi od-potoval v Ameriko?

— Ne.

— In prav si storil... Torej si pomirjen?

— Pomirjen?

— Da... ali se ne bojiš več?

— Ničesar več se ne bojim, Edita.

— O, kako, srečna sem!... Torej bova lahko mirno živela... Ta čas, ko boš ti iskal službo, bom jaz pridno delala. Ničesar ne bova pogrešala.

Stisnil sem močnejše to ročico. Dobra in mila Edita! Kako globoko mi je bila udana!... Po tem človek res lahko sodi žensko.

Lahko bi ji bil takoj priznal, da sem si pridobil premoženje, pa sem raje pustil pripovedovati njo. Bilo mi je prijetno malo preizkusiti jo. Edita, ki

la tja do vrha — do starodavne cerkvice sv. Duha. Bilo je je dosti — sami zdravi fantje in dekleta, ki so prinesli v dom in okoli njega zdrav mladosten nasmeh in prisrčno razvedrilo. Nagajivosti in zbadljivosti seveda ni zmanjkalo niti za trenutke.

Pri sv. Duhu, ki se je veselo kopal v soncu in ogledoval svoje lepe sosedice — okoliško hribovje, se hrib nagne proti Muljavi in Krki. Na oni strani je nenavadno toplo zimsko sonce že doseglo svoje. Sneg se je tajal in zemlja ga je žejna vsrkavala. Na strmini proti Polževu in navzdol proti Višnji gori pa je sneg soncu še trmasto kljuboval, da se je mladina vriskaje spuščala v dolino, prav kakor rožni vence, ki se v njem neprestano ponavlja ista molitev.

Skakalnica je bila precej osamljena. Ves dan se je spomnilo komaj nekaj fantov, ki so se po njeni strmini pogajali navzdol, široko zakrili po zraku in se dotaknili tal s takšnim zaletom, da jih je pogajalo visoko v strmino na nasprotni strani. Sicer pa sta skakalnica in globoka vrata pod njo oba dneva mirovali...

Med smučarji se je ves dan smukal neki mlad fant, ki je prodajal pozlačene polčke, simbol Polževa. En polček za eno liro, — če si imel smolo, da se ti je polček zdrobil, se je fant široko zasmehal in zasluzil še pol lire. Samo pol lire zaradi tega, ker druga polovica predstavlja njegove rezijske stroške: lov na polže in čiščenje njihovih hišic, pa zlatenje. Tako so Višnjegorci takorekoč ob svojega slovitega polča, ki se je preselil v višino — na Polžev. V dolni niti s počasnim Dolenjem ni več mogli tekmovali...

Kdor ni imel smučk, se je pozabaval s kepanjem. Dekleta so bila zelo junaška, pa

so bila napolnena vendarle premagana. Saj bi bila tudi sramota, če bi se objestni fantje spustili ugnati v kozji rog. Nekdo je dejal, da je ženska zmagovala samo kar se tiče jezika:

So sršeni, so obadi,
škorpijoni in gadi,
hujšega pa le ni pika,
kot od ženske jezika.

Kar se moči tiče pa so in morajo biti slabotnejše. Če jim z jezikom fant ne more povrniti hudega pika, jim ga povrne vsaj s kepo snega. Dekleta pa niso tega niti zamerila, saj so vedela, da bo pozneje neukrotljiv gospodar spet njihov jeziček.

Le eno je videti neverjetno. Če naj sklepam po Polževu, so pri nas sanke že čisto izumrle. Samo ene so sramežljivo stale pred domom in samo enkrat so se pogajale navzdol. Potem so v gozdu smučk spet bojazljivo samotarile.

Na božični dan popoldne, ko je solnce ugrelo že tuli sneg na pobočju med Polževim in sv. Duhom, da se ni več pod smučkami voljno udajal, je v domu na svojem glasbilo zabrenkal kitarist in je kmalu vse Polževu pelo. Pesem je odmevala globoko v noč, da je bil božič na Polževu res božič — dan veselja, dan sprave in dan prijateljstva.

Štefanovo je bilo podobno božičnemu dnevu. Če zgodaj jutraj je odmevala pesem tistih, ki so čez noč polegali kar po klopih, ker v zgornjih prostorih zanje ni bilo več prostora. Že v prvih depoldanskih urah pa se je nova veriga smučarjev plazila od Višnje gore po pobočjih proti Polževu, da je potem ves dan na zasneženih strminah spet odmeval vrisk...

Polžev je postalo naša skromna, pa vendar nadvse prisrčna božja pot. Dom in kraj prepotrebnega razvedrila.

Božič na Polževu je bil lep in zaradi tega za novo leto spet: Smuk na Polževu!

Vladimir Regally

Letalski poskusi pred 90 leti

1. avgusta 1851 se je Francoz d'Arville prvič dvignil v zrak

1. avgusta 1851, so delali v Neuilly pri Parizu poskuse z letalom. Pariški in tudi podeželski listi so posvetili veliko pozornost temu dogodku. Izumitelja primitivnega letala španec Diego in Francoz d'Arville sta izdala za to priliko poseben letak, v katerem sta občinstvu na razumljiv način pojasnjevala svoj izum. Vse znanstvene akademije, razni umetniški in obrtni zavodi so se prav tako zanimali za prve poskuse z letalom, kakor dnevni tisk in z veliko pozornostjo so sledili poskusom v Madridu in v Parizu. Po daljšem odklepanju se je d'Arville odločil za poskus z letalom in sicer v navzočnosti skupine avonarjev učenjakov ter klerikov Durillaya in Plamanda.

1. septembra, ob 4. jutraj so se zbrali povabljeni gostje v Neuilly na bregu Seine pri »Rdečem mlincu«. Pet minut pozneje je prispel d'Arville s svojima mehanikoma. Stroj in krila so bila v dveh hrastovih zabojih privezanih na vozu. Po medsebojnem pozdravljanju so vzeli stroj iz zabojev in v petih petih minutah je bilo primitivno letalo sestavljeno. Potem je pa dejal d'Arville: Gospoda, poskusiti hočem

kako bi mogel človek letati. Ne bojte se ničesar in prepustite mi popolno svobodo v mojem kretanju. Prosim vas nikar ne delajte nobenih opazk.

Potem je sedel na svoj stolček in zaklical:

»Začenja se! Pritisnil je z nogami na pedali št. 1. in 6. ter se dvignil v ravni vrtil v zrak. Seboj je imel 100 m dolgo vrvico, ki je na njenem koncu visela jeklena krogla. Čez dve minuti je bil že 300 m visoko nad presečenimi gledalci. Eden izmed njih je pravil, da ni mogel opisati groze ali prav za prav strahu, ki je presnil vse. S krikli so spremljali d'Arvillov polet. D'Arville je imel seboj nekakšen lijak, s pomočjo katerega je zaklical spodaj stoječim gledalcem: Zdaj poletim navpično in res se je letalo obrnilo kviku. Nekaj minut je trajal polet, potem se je pa letalo spustilo nazaj. D'Arvillovo letalo je bilo mnogo boljše od Diegovega. 20. in 25. septembra istega leta je d'Arville javno preizkusil svojo letalo na Marsovem polju, kjer je bila zbrana velika množica gledalcev.

sicer ni veliko, toda to ni važno, kajti glavno je, da se lahko japonski otroci tudi v tujih razmerah uče, kakor da bi bili doma.

Najvišja pošta na svetu

Sredi večnega snega, 3877 m visoko v Tibetu, stoji najvišja pošta na svetu. Pošta v Pari Yang je bila ustanovljena na ukaz Dalaj Lame. Njena naloga je skrbeti za telefonski kabel, ki veže sloveče mesta Lhasa za Indijo. Kabel je spleten po globokih prepadih in preko himalajskih gorskih orjakov do najvišje gorske postaje, kjer sneg nikoli ne skopni.

TEŽKO ČTIVO

— Priporočim vam lahko zelo zanimivo knjigo, toda opozoriti vas moram že vnaprej, da je zelo težka.

— Nič ne de, saj lahko pošljem slugo po njo.

NEZADOVOLJEN

Hotelit: No, ali ste zadovoljni z našim hotelom?

Gost: — Ne povsem. Soba bi lahko bila večja, cena nižja, sobarica pa lepša.

Lepa in primerna darila za Božič

so knjige iz založbe naših listov. Vse so okusno opremljene, vse zanimive, pri tem pa tako poceni, da so dostopne vsakomur

Knjige za mladino

»Jutrovec« mladinske zbirke so na razpolago še naslednje knjige: Janko in Stanko — Skok, Omak in Jokica — Prigode gospoda Rozamnika — Sambo in Joki — Vrtismreček in šilonska — Jelarjevi čuvarji — Tarzan (samo II. del, ki pa je sam zase samostojna povest). Vsaka knjiga je okusno vezana in polna slik, velja pa samo 4 lire.

Knjige za odrasle

D. Ravljen: ZGODBE BREZ GROZE. 128 strani. Petnajst živahnih in mikavnih Ravljenovih povesti in črtic.

Klabund: PJOTR, roman carja, in RASPUTIN, roman demona. 126 strani. Dva napeta zgodovinska romana iz življenja ruskih carjev.

M. Majerjeva: RUDARSKA BALADA. 116 strani. Ena najboljših povesti slovite češke pisateljice.

A. Ličan: SPOMINI IZ SIBIRIJE. 160 strani. Lastni doživljaji slovenskega vojaka, ki je prišel v prvi svetovni vojni v rusko ujetništvo in ga je usoda zanesla v vse pokrajine neizmernega Azije.

Vsaka teh knjig velja broširana samo 5 lir, v platno vezana pa 8 lir. (Ličanovi »Spomini« se dobe le broširani).

Alojz Gradnik: ZLATE LESTVE. 112 strani. Najnovejša pesnitve enega naših najpomembnejših pesnikov. V platno vezana knjiga velja 20 lir, v polusnje 30, v usnje pa 40 lir.

Rudolf Kresal: VEJICA SPANKEGA BEZGA. 296 strani. Najboljše novele pisatelja znanega romana »Student Štefan«. V platno vezana knjiga velja 40 lir.

✱

Vse navedene knjige dobite pri upravi »JUTRA« v Ljubljani, Puccinjeva ulica 5, pri njeni podružnici v Novem mestu ter v vseh knjigarnah.

Naročniki »Jutra«, »Slovenskega Naroda« in »Domovine«, ki z naročnino niso v zaostanku, dobe pri nakupu knjig, če jih kupijo ali naroče pri upravi našega lista, ali novomeščanski naročniki pri naši podružnici v Novem mestu

20% popusta!

Mara J. Tavčarjeva

Meseca januarja bo praznovala svojo 60 letnico

Ljubljana, 27. decembra

Književnica Mara J. Tavčarjeva spada v vrsto malih peresaric. Njena dela so razstresena po vseh naših listih in revijah in to od leta 1905, dalje. Mara J. Tavčarjeva je bila sotrudnica Slovenskega naroda, Ljubljanskega Zvona, Slovana, Slovenske gospodinjice, Domačega prijatelja, Lovca, Domovine, Zvončka, Našega Rada, Slovenske knjige, Mladega Jutra, Jutra, kjer je stalna sotrudnica, kakor tudi Slovenskega naroda. Preveč bi bilo naštevati liste in revije, kjer je do danes sodelovala, saj je vseh listov okrog trideset.

Ob raznih prilikah ni nikdar zamudila, da ne bi prispevala v vezani, ali nevezani besedi, prav posebno se odražajo njene pesmi v materinskih dnevih, Slovenski narod je prebil 1. 1937. za materinski dan dne 9. maja, pesem, ki je užgala in odbojno prinesla lepe zbirke, ravnotako je prineslo Jutro njen sonet: »Tebi, ki rodiš, katerega je ilustriral Elko Justin 1. 1940.

V Mladem Jutru je izhajala njena ljubka »Biba«, le žal, da nadaljevanje ni vzdržno moglo.

Ako pregledamo vse njeno književno delovanje moramo priznati, da je bila Mara J. Tavčarjeva zelo pridna pisateljica-pesnica, ko je imela vedno le enorazredne v službovanje, kjer je bilo pomčevati pet razredov in opravičati vsa šolskovoditeljska pisarniška dela.

Za svoje vestno delovanje je dobila za prvo leto pohvalni dekret od okr. šol. sveta. Pripomniti moramo, da je Mara J. Tavčarjeva dovršila le I. letnik učiteljskega ter kot učiteljska kandidatka odšla na šolo supral.

L. 1909. se je prijavila k izpitu in položila usposobljenostni izpit z najboljšim uspehom.

Prijavila se je le za slovenski učni jezik in za nemščino, kot predmet, toda izpraševalna komisija je izprevidela, da je kandidatka zmogla položiti maturo in usposobljenostni izpit v obeh jezikih. Komisija ji je predlagala, da naj se že med izpitom odloči položiti oba izpita tudi v nemščini in kandidatka se je odločila. Predsednik komisije prof. Sinkovič je poklical takratnega ravnatelja na učiteljsko g. Černveca

in prof. Frana Levca, takratnega drž. šol. nad. in dvornega svetnika, da sta kandidatki pri izpraševanju poslušala.

Mara J. Tavčarjeva je položila oba izpita. To je bil edinstven slučaj, da ni napravila supletinja izpit iz obeh jezikov, ko se je prigrasila le za slovenski učni jezik in za nemščino, kot predmet.

Pri izpraševalnih komisijah na ljubljanskem učiteljsku še ni bilo takega slučaja in ga tudi nikdar več ne bo.

Mara J. Tavčarjeva je izredno inteligentna žena, prav posebno jo diči njen siljajen spomin. Menda ni v Ljubljani žene, ki bi se ponašala z nadevom, da je »Ljubljanska kronika«. Od otroških let se vse spominja tako živo in sveže, da se v pogovoru z njo, kar čudežno.

Kaj naj še napišemo o naši Mari J. Tavčarjevi?

Meseca januarja bo praznovala svojo 60 letnico. Težko nam je to razodeti, ker vemo, da hočejo biti naše gospe večno mlade.

Za svojo 60 letnico namerava ta naša pisateljica-pesnica prirediti svoj literarni večer. Kolikor jo poznamo se tega boji, toda vpoštevamo, da nas je zabavala s svojim naravnim humorjem skozi mnogo listov, da bo tudi vsa nasmejana in vesela na svojem literarnem večeru.

Mara J. Tavčarjeva bo praznovala dne 19. I. 1942. svojo šestdesetletnico in v tem priložnostno, da bo napolnjen njen literarni večer. Dolžnost vse naše javnosti je v tem, da počasti delovanje naše skromne pisateljice-pesnice. Mara J. Tavčarjeva deluje na literarnem polju 40 let. Naša dolžnost je, da se je spomnimo ob njeni 60 letnici.

PRI VOJAKIH

— Kateri čin je v eskadronu najvišji?
— vpraša ritmisterjov pomočnik novinca.
— Ritmister, gospod poročnik, — se glasno odgovor.

— A kdo je neposredno pod njim?

— Konj, gospod poročnik.

Inseriraj v »Slov. Narodu«

PROKLETSTVO

DEMONTA

Roman.

Ko sva vstopila, sem slišal, kako je dejal natakark svojim tovarišom: Glej, glej, ta Anglež iz ulice de Maistre je ujel čedno jerebičko... Sedla sva in naročil sem dve čaši groga. Oba sva bila tako ganjena, da prvi hip sploh govoriti nisva mogla. Podobna sva bila mladima zaljubljenca na prvem sestanku... Edita me je neprimerno gledala. Prijel sem jo za ročico in ji jo začel nežno božati.

— Glej, — sem dejal končno, — prišel sem...

— Vedela sem, da prideš, Edgar... Kaj nisi od-potoval v Ameriko?

— Ne.

— In prav si storil... Torej si pomirjen?

— Pomirjen?

— Da... ali se ne bojiš več?

— Ničesar več se ne bojim, Edita.

— O, kako, srečna sem!... Torej bova lahko mirno živela... Ta čas, ko boš ti iskal službo, bom jaz pridno delala. Ničesar ne bova pogrešala.

Stisnil sem močnejše to ročico. Dobra in mila Edita! Kako globoko mi je bila udana!... Po tem človek res lahko sodi žensko.

Lahko bi ji bil takoj priznal, da sem si pridobil premoženje, pa sem raje pustil pripovedovati njo. Bilo mi je prijetno malo preizkusiti jo. Edita, ki

109

sem jo srečal zdaj, se je močno razlikovala od Edite, ki me je bila nekoč zapustila in mi odnesla dva tisoč frankov. Izpremenila se je bila tako, da sem jo komaj še spoznal. Nekoč je sanjala o razkošju in elegantnih oblekah, zlasti je pa negovala svojo polt, nohte in lase. Ko sva živela v Londonu, je bila Edita luksuzna igrača. Zdaj je pa bila začela delati. Njeni lepi prstki so bili vsi prebodeni z iglo, njena bledica in njene od bešenja rdeče oči so pričale o trdem delu.

Uboga Edita!

— Ali si namenjena zdaj domov? — sem jo vprašal.

— Ne, — je odgovorila. Ko sva se srečala, sem bila na poti k svojemu gospodarju, ki mu šivam perilo.

— Gotovo si mnogo trpela, odkar se nisva videla.

— Da, Edgar... V začetku je bilo težko in priznati moram, da sem bila blizu obupa, toda bog me je varoval. Imela sem srečo, da sem se seznanila z dobro gospo, ki me je priporočila konfekcionarju in pri tem sem takoj dobila delo. Oh, prve dni je bilo to trdo delo. Odvadila sem se bila šivati. Pomislil samo, da se nisem dotaknila igle od svojega odhoda iz penzionata. V začetku mi je šlo delo počasi od rok, zdaj sem pa že dokaj spretna in zaslužižim že toliko, da se lahko preživljam.

— Torej ti šivanje nese?

— Kakor se vzame. So dela, ki so dokaj nehvaležna, druga so pa boljša. Če moram šivati bluzo, kakor recimo te-le, ki jih nesem gospodarju zdaj, lahko zaslužim na teden šestdeset frankov.

Šestdeset frankov na teden! In ta nesrečnica je mislila, da zasluži dobro!

— Upam, — je nadaljevala, — da dobim kmalu boljše dela, potem bo pa tu tudi zaslužek boljši. Toda jaz govorim neprestano le o sebi in pozabljam vprašati te, kaj si počel od najine ločitve. Kaj pa tvoj demant?

— Ne govoriva o tem, — Edita, prinesel mi je mnogo gorja.

— Torej je res, da si imel demant? In pristen?

— Da, pristen... Zdaj pa vedi, dušica moja, da sem bogat... da sem milijonar!

Edita me je pogledala nekam plaho. Najbrž se je jev prala, da-li se mi ni zmešalo.

— Da, milijonar, — sem nadaljeval. — In delo, ki ga odnašaj zdaj svojemu konfekcionarju, bo zadnje. Kmalu bova zopet živela na široko nogo. Namestu da bi životala v sobici kot podnajatnica, bova imela svoj dom, služinčad, avto... Velika dama boš, Edita, in kmalu se poročiva... Ali hočeš postati moja žena?

— Oh, Edgar, kako moreš kaj takega vprašati? Toda vse to je prelepo in bojim se...

— Česa se bojiš, Edita?

— Ne vem, to, kar govorim, je smešno, toda...

— Bodi brez skrbi, Edita... Zdaj pa pojdiva...

Taki najameva... Svoje delo moraš odpeljati. Povej ti vse pojasnim.

XXIV

Osvobojenje

Dež je bil ponehal. Toplo pomladno solnce je obsevalo pročelja hiš. Zrak je bil svež, lahen vetrič je

pihljajl po ulicah. Poklical sem taksi in dal šoferju naslov, ki mi ga je bila povedala Edita.

— Saj si vsa premočena! — sem pripomnil. — Prehladiš se lahko. Moraš se vrniti domov, da se preoblečeš.

Edita se je otožno nasmehnila.

— To bi bilo težko, ker imam samo eno obleko, — je odgovorila, — namreč tisto, ki jo imam na sebi. Toda ne boj se — saj sem se dežju privadila. Ni prvič danes, da sem premočena.

Prispeli smo bili do ulice Notre-Dame-de-Lorette in taksi je zavil v Faubourg Montmartre, ko me je Edita krepko prijala za roko, rekoč:

— Oh, ne, ne... Nikar se ne peljimo po tej ulici!

— Zakaj pa ne?

— To ti povem pozneje.

Naročil sem šoferju, naj vozi po ulicah Bourdelone in Laffitte.

— Pomislil, — mi je dejala Edita, — da sem videla nedavno v Faubourgu Montmartre pred nekim zakotnim barom Billa Sharperja... Da, Edgar, videla sem ga, kakor vidim zdaj tebe..., in takoj sem ga spoznala. Tudi on me je spoznal in takoj jo je ubral za menoj. Toda jaz sem se obrnila na prvega redarja in potem Sharper ni imel poguma približati se mi. Ustavil se je na robu hodnika in čakal, da bi nadaljevala svojo pot. Jaz sem pa izkoristila gnečo, da sem mu ušla in bežala sem, kar so